

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΣΤ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 10 — ΤΗΛ. 27.689 | 20 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1959 | ΑΡΙΘ. 24

ΤΟΤΕ ΚΑΙ ΜΟΝΟΝ

«Ετέχθη ἡμῖν σήμερον Σωτήρ»
(Λουκᾶ Β' ΙΙ).

“Οτε εἰς τὴν πολίχνην τῆς Βηθλεὲμ καὶ ἐντὸς μιᾶς φάτης ἀλόγων συνετελείτο τὸ πλέον συγκλονιστικὸν γεγονός ὄλων τῶν ἐποχῶν καὶ ὄλων τῶν αἰῶνων, ὕπνος βαθὺς καὶ λήθαργος βαρὺς συνείχε τὸν κόσμον.

Τὸ «γνώθι σαυτόν», λαμπρὸς καρπὸς τοῦ σπερματικοῦ λόγου, εἶχε τελείως λησμονηθῆ. Ἄλλεπάλληλοι γεῶδεις «ἐπιβολαί» εἶχον κατακαλύψει τὰ γλυκοκελάροστα τῆς Ἑλληνικῆς Κασταλίας νάματα. Ἄπτερος ἦτο ὁ νοῦς καὶ ἀνίκανος ν' ἀρῆθῃ εἰς τὸν ὑπερκείμενον τῶν αἰσθήσεων πνευματικὸν κόσμον. Καὶ ἡ βούλησις καὶ τὸ συναίσθημα τοῦ ἀνθρώπου «ἐδουλαγωγοῦντο» σκληρῶς ὑπὸ τῶν κατωτέρων ἐνστίκτων του.

*

Ἐἴκοσι αἰῶνες ἔχουν ἔκτοτε διαρρέουσι. Καὶ τὸ ὑπερφυγὲς ἐκεῖνο γεγονός, τὸ ὁποῖον ἐξήγγειλαν οἱ οὐρανοὶ μὲ ὑμνωδίας ἀγγέλων, ἐδιχοτόμησε τὴν Ἱστορίαν. Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἡ ὑπερούσιος δευτέρα ὑπόστασις τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἐφανισθεὶς ὡς ὀδύνη καὶ ἀγάπη, ὑπερέβαλε διὰ τοῦ ἔκουσιου Σταυροῦ Του τὴν ἀντίθεσιν μεταξὺ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀναγκαιότητος. Καὶ νικήσας τὸ κακὸν καὶ συντόψας τὸν Ἄδην, ἐδημιούργησε τὸν νέον Ἀδὰμ καὶ μίαν νέαν καὶ ἀνωτέραν ἐλευθερίαν. Καὶ ἑκατομμύρια λαῶν καὶ πολιτισμένων ἀνθρώπων πιστεύουν σήμερον εἰς τὸ Ἐδαγγέλιόν του.

Πολύνεκροι καὶ φοβεραὶ μάχαι διεξήχθησαν ἐν τῷ μεταξύ, ὑπὸ τὸ ἀναπεπταμένον λάβαρον, ποῦ στεγάζει καὶ καθαγιάζει ὁ τίμιος Σταυρὸς Του. Καὶ ἡ ἁγία Του Ἐκκλησία, δοκι-

μασθεῖσα διὰ θλίψεων πολλῶν, φρικτῶν δοκιμασιῶν καὶ πολυαιμάκτων μαρτυριῶν, ἀποτελεῖ σήμερον δύναμιν ἀκαταμάχητον· καὶ λάμπει καὶ ἀκτινοβολεῖ εἰς οὐρανόφοιτον αἴγλην καὶ μεγαλείον. Αἱ ψυχαὶ κατελάμφθησαν εἰς τὸ αἶδιον φῶς καὶ ἐπλατύνθησαν εἰς τὰς διαστάσεις τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀγιότητος τοῦ Χριστοῦ. Καὶ εἰς τοὺς φωτοπλημμυρίστους καὶ εὐωδιάζοντας ἀπὸ λιβανωτῶν ἁγίους ναοὺς τοῦ Χριστιανισμοῦ, μυριάδες μυριάδων θὰ εὐορτάζουν καὶ θὰ ὑμνολογοῦν τὴν θείαν Του Γέννησιν.

*

Θὰ ἦτο ὁμως ἀναληθῆς ἡ βεβαίωσις καὶ ὑπέροκοτος καὶ ματαία ὑποκρισία νὰ ἰσχυρισθῶμεν ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ ἐλέγχει σήμερον ἑαυτὴν καὶ τὰ ἐσωτερικὰ της σκιότηματα. “Οτι ζῶμεν, ὡς Χριστιανικὴ πλέον κοινωνία, πραγματικὴν «ἐν Χριστῷ» ζωὴν. Καὶ ὅτι ἡ ὁδὸς τῆς ἀπολυτρώσεως, τὴν ὁποίαν ἐχάραξε καὶ διὰ τῆς ὁποίας καὶ μόνης ἀπελευθεροῦται ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν δύναμιν τῶν κατωτέρων στοιχείων, εἶναι ἐλευθέρη πλέον εἰς τὴν δημιουργικὴν του ἀποστολὴν καὶ εἰς τὴν τελειώσιν του.

*

Ὁ ἐπισκεπτόμενος τὴν ἀρχαίαν Ὀλυμπίαν καὶ τὸ ἐκεῖ Μουσεῖον ἀποθανυμάζει περισωθεισας καὶ ἀποκειμένας εἰς αὐτὸ ἀναγλύφους πλάκας, αἱ ὁποῖαι, ὡς βεβαιούται, προέρχονται ἀπὸ τὸ περίφημον ἐργαστήριον τοῦ Φειδίου. Εἰς αὐτὰς ἀπεικονίζεται ἡ μάχη τῶν Λαπιθῶν ἐναντίον τῶν Κενταύρων, οἱ οἱ ὁποῖοι, ἀλογῶδεις—κατὰ τὸ ἥμισυ— τὴν φύσιν καὶ ἀσελγεῖς καὶ οἰνόφλυγες, ἐζήτησαν ν' ἀρπάσουν βιαίως τὰς παρθένους καὶ τὰς

γυναϊκᾶς των. Τραγικὴ εἶναι ἡ ἐπακολούθησασα διὰ τοῦτο πάλη. Ἐναγώνιος ἡ ἔντασις τοῦ πάθους. Ἀπελπισ καὶ ἡρωϊκὴ ἡ ἀντίστασις τῶν παρθένων. Καὶ βαθύτατα συγκλονιστικὸν τὸ ἐκ τῆς θέας των συναίσθημα τοῦ ἐπισκέπτου. Διότι ἀποτελοῦν ὑπέροχον συμβολικὴν ἀπεικόνισιν τῆς ἀενάου πάλης μεταξὺ ψυχῆς καὶ σώματος, τῆς πνευματικότητος καὶ τῶν κατωτέρων ἐνστίκτων, ἐπεξεργασθεῖσαν ἐξαισιῶς ὑπὸ τῆς μάγου χειρὸς τοῦ ἀθανάτου ἐκείνου καλλιτέχρου....

*

Δὲν εἶναι διόλου εὐκόλος ἡ πειθάρχησις τῶν λογισμῶν καὶ τῶν αἰσθήσεων. «Ἐσχίσται εἰς δύο ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου». Ἀσίγητος εἶναι ἡ μεταξὺ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ διαμάχη. Καὶ ἀντίδρομοι ἐσώταται ροπαὶ δὲν ἐπιτρέπουν νὰ παραμένωμεν ἀκλινῶς καὶ ἀτρέπτως ἐστραμμένοι πρὸς τὸ πάμφωτον ἄστρον τῆς Βηθλεέμ. Ἡ Χριστιανικὴ ἀλήθεια προσκρούει, ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τῆς ἐπιγείου ζωῆς μας, εἰς βαθεῖας παρορμήσεις, αἱ ὁποῖαι ἀπὸ ἀμνημονεύτων ἐτῶν διατηροῦνται ἐντὸς μας. Διὰ τοῦτο τὸ πανεύσομον καὶ μυριοπόθητον τῆς ἀγιότητος κρίνον σπανιώτατα ἀναθάλλει εἰς τὸν κόσμον μας αὐτόν. Διότι, διὰ νὰ ῥιζοβολήσῃ, ἀπαιτεῖ ἐδάφη, τὰ ὁποῖα νὰ ἔχουν σχηματισθῆ ἀπὸ τὴν γῆριν, ποὺ πίπτει εἰς τὴν γῆν ἀπὸ τοὺς οὐρανίους ἀνθῶνας. «Βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου, ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοῦς μου, καὶ αἰχμαλωτίζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας...», ἔλεγεν ὁ θεϊότατος Παῦλος...

*

Παρεμφερῆς πρὸς τοὺς ἀποσυνθετικούς καιροὺς τῆς τελευταίας φάσεως τῆς Ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας εἶναι καὶ ἡ ἰδική μας ἐποχὴ. Παρὰ τὴν φαντασμαγορικὴν ἀλουργίδα τῶν τεχνικῶν προόδων, μὲ τὰς ὁποίας αὕτη ἐνεδύθη, ἀπέβη πτωχότερα ἠθικῶς, καὶ κρίσις πίστεως βαθεῖα τὴν μαστίζει.

Ἐπληθύνθησαν περὶ τὸν σύγχρονον ἀνθρώπων αἱ μαγγανεῖαι καὶ τὰ πανουργήματα τῆς πλάνης. Ἐνέδρραι καὶ παγίδες εἶναι ἐστημένοι παντοῦ, αἰχμαλωτίζουσαι τὰς ψυχὰς καὶ καταδουλοῦσαι τὰ πνεύματα. Ἀνημέρωτα εἶναι τὰ πάθη. Ἀβυσσαλέαι καὶ ἀκόρεστοι αἱ βουλιμίαι. Καταστροφικοὶ οἱ οἰστροὶ. Καὶ κατελήξαμεν εἰς Ἐωσφορισμόν, καὶ εἰς

ἐπιστημονικὴν πρωτόγονον βαρβαρότητα. Ἐφ' ὅσον ἡ Ἐπιστήμη, ἀντὶ νὰ χρησιμοποιῇ τὰς ἀποδεσμευόμενας φυσικὰς δυνάμεις διὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς γαλήνης καὶ τῆς εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου, παρασκευάζει ὀλοὲν καὶ φονικώτερα ὄπλα, ποὺ ἀπειλοῦν τὸν ἐκμηδενισμόν τῆς ζωῆς καὶ τὸν ἀφανισμόν τοῦ κόσμου. Καὶ ἀληθῶς, ὅπως ἔλεγεν ὁ θεῖος Χρυσόστομος, «χαλεπὸς ὁ καιρὸς... Ἐν μέσῳ παγίδων διαβαίνομεν, καὶ ἐπὶ ἐπάλλξεων πόλεως περιπατοῦμεν...» Καὶ βαθεῖα νέφωσις περικαλύπτει τὸ ἄστρον τῆς Βηθλεέμ, ποὺ μίαν νύκτα ἐσελάγισεν πάμφωτον ἐπάνω ἀπὸ τὴν γῆν. Καὶ αἱ θεῖαι του μαρμαρυγαὶ ἐμαρτύρουν τὴν ἐκουσίαν κένωσιν καὶ τὴν ὑπερθαύμαστον ἐνσάρκωσιν τοῦ Θεοῦ — Λόγου.

*

Δυστυχῶς, ὡς φαίνεται, τὸ θεῖον κήρυγμα τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξεν ἡ φανέρωσις τοῦ τελείου Θεοῦ καὶ τοῦ τελείου ἀνθρώπου—δύο φύσεων ἠνωμένων εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον— δὲν ἐβιώθη ἐπαρκῶς καὶ δὲν ἤνοιξεν ἀκόμη τὸν δρόμον πρὸς τὴν καρδίαν καὶ πρὸς τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ κόσμος δὲν ἐχριστιανοποιήθη. Καὶ ἡ εἴσοδος τῶν πιστῶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν του, ποὺ ἀποτελεῖ τὴν ὁδὸν τὴν ἀγουσαν πρὸς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, δὲν ἐσήμανε καὶ τὴν διεισδυσίν των εἰς τὴν αἰωνίαν καὶ θεῖαν τάξιν τοῦ κόσμου. Καὶ εἰς τὴν ἐνεργὸν καὶ δημιουργικὴν συμμετοχὴν των εἰς τὴν μεταποίησίν του.

Καὶ ὁμοῦς τὸ κήρυγμα Του ὑπῆρξεν ἀπλοῦν κήρυγμα ἀταπαρνήσεως, ἐκουσίου Σταυροῦ, καὶ ἀπεράντου ἀγάπης διὰ τὸν ἄνθρωπον, ὡς «εἰκόνας Θεοῦ» καὶ ὡς ἀνωτάτης ἀξίας τοῦ κόσμου. Καὶ ἀποτελεῖ τὴν μοναδικὴν πνύξίδα διὰ τὴν λύσιν ὅλων τῶν ἐπιγείων προβλημάτων.

*

Καὶ ἂς τὸ ἐννοήσωμεν καλῶς. Μόνον ὅταν γίνωμεν καὶ ἡμεῖς ὅπως οἱ μαθηταὶ του—οἱ πτωχοὶ ἐκεῖνοι ἀλιεῖς τῆς Γενησαρέτ—ἀγαθοί, ἀπλοὶ καὶ ἀπέριττοι. Ἄγνοι εἰς τὸ συναίσθημά μας, ὅπως οἱ κρίνοι τῶν ἀγρῶν, καὶ ἄθῳοι καὶ τρυφεροί, ὅπως τὰ παιδία, ποὺ ἠγάπα νὰ τὸν περιστοιχίζου. Τότε θὰ γνωρίσωμεν τὴν Ἡλιακὴν ὑπόστασιν τοῦ Χριστοῦ. Θὰ καταλαμφθῶμεν ἀπὸ τὴν θεότητά του. Καὶ θὰ ζήσωμεν καὶ ἡμεῖς μίαν

Η ΤΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΑΓΙΑΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΗ, ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΕΙ ΤΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΤΗΣ "ΣΧΟΛΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΣΣΩΝ,"

Ἐπὶ τῇ ὀλοκληρώσει καὶ ἀποπερατώσει τοῦ παρὰ τὸ Ἱ. Προσκύνημα τῆς Ἀγ. Βαρβάρας Δαφνίου μεγαλοπρεποῦς καὶ καλλιμαρμάρου κτιρίου, ἐν τῷ ὁποίῳ στεγάζονται ἡ «Σχολὴ Διακονισσῶν—Ἐκκλησιαστικῶν Κοινωνικῶν Λειτουργῶν» καὶ ὁ «Οἶκος Φοιτητρίας», ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεόκλητος ἠλόγησε τὴν ἐν τοῖς ἰδρύμασι τούτοις συντελουμένην ἐργασίαν δι' Ἀγιασμοῦ, τελεσθέντος ὑπ' αὐτοῦ τὸ ἀπόγευμα τῆς 10ης Δεκεμβρίου ἐ.ε. Κατὰ τὴν ἱερὰν ταύτην τελετὴν, ἐκτὸς τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου, παρέστησαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σπάρτης καὶ Μονεμβασίας κ. Κυριανός, οἱ Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Κερνίτσας κ. Χρυσόστομος καὶ Ἀγαίας κ. Παντελεήμων, ὁ ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Π. Τρεμπέλας, ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Π. Μπρατσιώτης, ὁ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος Καθηγητὴς κ. Ἰωάννης Καμύρης, ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς Ὀργανισμῶν παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Ὀργανισμῶν καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας Καθηγητὴς κ. Βασίλειος Ἰωαννίδης, οἱ Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. κ. Κ. Μπόνης καὶ Γ. Κονιδάρης, ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας Καθηγητὴς κ. Ἀνδρέας Φυτράκης, οἱ παρὰ τῇ Ἀποστολικῇ Διακονίᾳ Πανοσιολογιώτατοι καὶ Αἰδεσιμώτατοι Διευθυνταί, οἱ Ὑφηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. κ. Κ. Καλοκύρης, Εὐάγγελος Θεοδώρου καὶ Ἀνδρέας Θεοδώρου, ἡ Διευθύντρια, οἱ Καθηγηταὶ καὶ αἱ Καθηγήτριαι τῆς Σχολῆς καὶ πλῆθος κλήρου καὶ λαοῦ.

Μετὰ τὴν ἱερὰν ταύτην τελετὴν, καθ' ἣν ἔψαλαν αἱ σπουδάστριαι τῆς «Σχολῆς Διακονισσῶν» καὶ φοιτηταὶ τοῦ «Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου» τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ὠμίλησε ὁ Γεν. Διευθυντὴς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας Καθηγητὴς κ. Ἀνδρέας Φυτράκης, ὅστις εἶπε τὰ ἑξῆς.

Μακαριώτατε,
Σεβασμιώτατοι,
Κύριοι Συνάδελφοι,
Κυρταὶ καὶ Κύριοι,
Ἀγαπητοὶ φοιτηταὶ καὶ φοιτήτριαι,

Θεωρῶ ἑμαντὸν ἰδιαιτέρως εὐτυχῆ, διότι, ἐπὶ τὴν ἰδιότητά μου ὡς Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀπο-

ζωὴν καθαρωτέραν καὶ λαμπροτέραν τῶν ἡλιακῶν λαμπηδόνων. Καὶ τότε μόνον θὰ κατανοήσωμεν τὸ βαθὺ νόημα καὶ τὴν ἄρρητον ἁρμονίαν τῆς ἀγγελικῆς ὑμνωδίας, πὺν ψάλλεται, εἰς τοὺς τρισαγίους ναοὺς μας: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ Γῆς Εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

στολικῆς Διακονίας, εὐρίσκομαι σήμερον εἰς τὴν ἄκρως εὐχάριστον θέσιν, νὰ παραδώσω εἰς τὴν Ἐκκλησίαν πανέτοιμον τὸ δυνάμενον νὰ στεγάσῃ τὴν Σχολὴν Διακονισσῶν - Κοινωνικῶν Λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ περὶ τὰς 100 φοιτητρίας καλλιμαρμαρον τοῦτο μέγαρον, τὸ ὁποῖον πολλαπλῶς πρόκειται νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸ κοινωνικὸν ἔργον αὐτῆς.

Τὸ μέγαρον, τὸ ὁποῖον πρὸ ὀλίγου ἠγιάσατε, Μακαριώτατε, ἔχει μακρὰν ἱστορίαν, μία μακροτάτη δὲ ἄλυσις δραματισμῶν κατ' ἀρχὴν, κόπων καὶ προσπαθειῶν μετὰ ταῦτα ἀπητήθη, ἵνα ἡ ἐκκλησιαστικὴ αὕτη στέγη φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται σήμερον.

Τὸ 1949 παρεχωρεῖτο διὰ νόμον εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν τὸ Ἱερὸν Προσκύνημα τῆς Ἀγίας Βαρβάρας μετὰ τὴν περίεξ αὐτοῦ περιοχὴν, ἵνα χρησιμοποιηθῇ διὰ γενικωτέρους ἐκκλησιαστικοὺς σκοποῦς. Τὸ ἴδιον ἔτος τὸ τότε Κ. Συμβούλιον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κατήρτισε μεγαλόπνοον, πράγματι, οἰκοδομικὸν πρόγραμμα ἀξιοποιήσεως τῆς περιοχῆς ταύτης, δι' οὗ προεβλέπετο ἡ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ἀνάγεσις Σχολῆς Διακονισσῶν, Οἴκου Φοιτητρίας καὶ Κολλεγίου Θηλέων.

Ἡ ἐναρξίς τῆς ἐκτελέσεως τοῦ σχεδίου ἐκείνου ἐγένετο τὴν 26ην Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1950, ὁπότε ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς μετὰ τοῦ αἰοδύμου Ἀρχιεπισκόπου Σπυριδῶνος ἔθεσαν τὸν θεμέλιον λίθον τοῦ κτιρίου τούτου ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ τότε Ὑπουργοῦ Ὀργανισμῶν καὶ Παιδείας κ. Μπακοπούλου, πολλῶν Ἱεραρχῶν, ἐκπροσώπων τῶν πνευματικῶν ἰδρυμάτων καὶ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν καὶ πλῆθους κόσμου. Εἰς τοὺς ἐκφωνηθέντας λόγους κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐκείνην τελετὴν ἀνεπτύχθησαν ἐν λεπτομερείᾳ οἱ ἐπιδιωκόμενοι διὰ τῶν ἰδρυθησομένων οἰκοδομημάτων σκοποὶ, καὶ ἐξεφράζετο ὑπὸ πάντων τῶν ὁμιλητῶν ἡ εὐχὴ διὰ τὴν ταχύτεραν ἀποπεράτωσιν ὀλοκληροῦ τοῦ σχεδιασθέντος οἰκοδομικοῦ συγκροτήματος καὶ ἰδίᾳ τοῦ τότε θεμελιουμένου κτιρίου. Δυστυχῶς, διὰ λόγους τοὺς ὁποίους δὲν εἶναι τοῦ παρόντος ν' ἀναφέρωμεν, ἡ ὀλοκλήρωσις αὐτοῦ ἐβράδυνε πολὺ. Καὶ πρὸ 20 μόλις μηνῶν τὸ ἀγιασθὲν σήμερον μέγαρον ἐνεφάνιζε τὴν ὄψιν ἡμετελοῦς οἰκοδομῆς, τῆς ὁποίας μόνον οἱ δύο πρῶτοι ὄροφοι ἦσαν ἐτοιμοὶ ἐσωτερικῶς. Ἀπητήθησαν δὲ πολλοὶ ἔντονοι προσπάθειαι καὶ ποσὸν ἐνὸς καὶ ἡμίσεος καὶ πλέον ἑκατομμυρίου δραχμῶν, ἵνα κατὰ τὸ σύντομον αὐτὸ χρονικὸν διάστημα τὸ ὅλον οἰκοδόμημα ὀλοκληρωθῇ ὡς ὁ πρῶτος ἀδάμας τοῦ περιδραίου τῶν κοινωνικῶν ἰδρυμάτων, ἅτινα ἡ Ἐκκλησία μας σκέπτεται νὰ ἰδρῶσῃ εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην.

Ἀκριβῶς δὲ σήμερον, ὅτε πανηγυρίζομεν τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ κτιρίου τούτου, εἶναι δίκαιον, νὰ ἐκφράσωμεν καὶ εὐχαριστίας καὶ τὴν ἐδγνωμοσύνην

μας πρὸς πάντας, ὅσοι ἠθικῶς καὶ ὄλικῶς ἐβοήθησαν διὰ τὴν ὀλοκλήρωσίν του.

Ἰδιαιτέρως ἐγνώμονα, ἐν πρώτοις, δεόν νὰ στρέψωμεν τὴν σκέψιν μας πρὸς τοὺς ἀοιδίμους Ἀρχιεπισκόπους Δαμασκηνὸν καὶ Σπυρίδωνα, οἵτινες καὶ ὑπῆρξαν οἱ ἐμπνευσταὶ καὶ οἱ πρωτεργάται τοῦ ἔργου τούτου. Θερμαὶ ἐπὶ τούτοις εὐχαριστίαι ὀφείλονται εἰς τὸν τότε Γενικὸν Διευθυντὴν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἀγαπητὸν συνάδελφον κ. Βασίλειον Βέλλαν, εἰς τὴν δημιουργικὴν πρωτοβουλίαν τοῦ ὁποίου ὀφείλεται καὶ ἡ θεμελίωσις τοῦ οἴκου τούτου καὶ ἡ προώθησις τῆς κατασκευῆς αὐτοῦ μέχρι τοῦ σημείου, εἰς ὃ εὐρίσκετο πρὸ εἰκοσαμῆνου.

Ἐπίσης ἐγνώμοσύνῃ ὀφείλεται εἰς τὸν σεβαστὸν Καθηγητὴν κ. Ἀμ. Ἀλιβιζᾶτον, ὅστις οὐ μόνον παρηκολούθησε πάντοτε μετὰ στοργῆς καὶ ἐνδιαφέροντος τὸ ὅλον ἔργον τῆς Ἀπ. Διακονίας, ἀλλὰ καὶ πολλαπλῶς συνετέλεσεν, ὥστε πολλαὶ χορηγίαι νὰ δοθοῦν εἰς αὐτὴν, πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ διὰ τὸ κτίριον τοῦτο.

Ῥαυτῶς εὐχαριστίας ὀφείλομεν καὶ εἰς τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Συνδικτικῆς Ἐπιτροπῆς Σχέσεων μετὰ τῶν ξένων Ἐκκλησιῶν καὶ ἰδίως εἰς τοὺς Καθηγητὰς κ. κ. Μπρατσιώτην καὶ Ἰωαννίδην, οἱ ὁποῖοι σημαντικῶς ἐβοήθησαν διὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ταύτης στέγης.

Ἄξιος ἐγνώμοσύνῃς εἶναι καὶ ὁ συνάδελφος κ. Ἰωάννης Καρμίρης, ὅστις, ὡς Προϊστάμενος τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως Ὁρησκευμάτων ἐν ἔτει 1949, εἰς ἣν καὶ ὁ ὁμιλῶν εἶχε τὴν τιμὴν νὰ ὑπηρετῇ τότε, οὐσιωδῶς ἐβοήθησε διὰ τὴν προώθησιν τοῦ νόμου, δι' οὗ παρεχωρήθη ἡ ἔκτασις αὐτῆ εἰς τὴν Ἀπ. Διακονίαν.

Ἐγκαρδίως ἐκφράζομεν καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης τὰς εὐχαριστίας μας πρὸς τὰς ξένας Ἐκκλησίας, αἵτινες, ἐμπράκτως ἐκδηλοῦντες τὸ πνεῦμα τῆς παγχριστιανικῆς ἀλληλεγγύης, προσέφεραν διὰ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ παλαιότερον καὶ ἐπ' ἐσχάτων σημαντικωτάτην χρηματικὴν βοήθειαν, ἢ ὅποια καλύπτει ἀξιόλογον ποσοστὸν τῆς ἀπαιτηθείσης διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ μεγάρου τούτου δαπάνης.

Ἰδιαίταται εὐχαριστίαι καὶ βαθυτάτη ἐγνώμοσύνῃ ὀφείλονται καὶ πρὸς τὸν νῦν Προκαθήμενον τῆς Ἐκκλησίας μας, πρὸς Ὑμᾶς, Μακαριώτατε, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τῶν πρώτων ἐβδομάδων τῆς ἀνόδου Ὑμῶν εἰς τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν Θρόνον ἐδείξατε ζωηρὸν καὶ ἀμέριστον ἐνδιαφέρον διὰ τὸν οἶκον τούτον. Οὐ μόνον ἠροίξατε πρὸ διετίας τὰς ἐπὶ μακρὸν κεκλεισμένας πόλεις αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐφείσθητε, ὡς Πρόεδρος τοῦ Κεντρ. Συμβουλίου τῆς Ἀπ. Διακονίας, κόπων καὶ δαπανῶν, ὥστε νὰ δυνάμεθα σήμερον νὰ πανηγυρίζωμεν τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ὅλου ἔργου.

Θερμῶς ἐπὶ τούτοις εὐχαριστῶ καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τοῦ Κεντρ. Συμβουλίου τῆς Ἀπ. Διακονίας τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Σύρον καὶ Τήνον κ. Φιλάρετον, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Κερκύρας κ. Μεθόδιον, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Κίτρους κ. Βαρνάβαν, ὡς καὶ τοὺς ἀγαπητοὺς ἐν τῷ Κεντρικῷ Συμβουλίῳ συναδέλφους κ. κ. Βέλλαν,

Καρμίρην καὶ Ἰωαννίδην, διότι διὰ τῆς πρὸς τὴν Διευθύνσιν τοῦ Ὁργανισμοῦ ἐμπιστοσύνης των οὐσιωδῶς ἐβοήθησαν πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ κτιρίου τούτου. Ἄνευ τοῦ ἐνδιαφέροντος αὐτῶν καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης των ταύτης τὸ κτίριον θὰ ἔμενεν ἡμιτελές.

Εὐχαριστίαι ἐπὶ τούτοις ἐκφράζονται εἰς τὸν ἐκπονήσαντα τὰ ἀρχικὰ σχέδια τοῦ οἴκου τούτου Ἀρχιτέκτονα-Καθηγητὴν κ. Καραντινόν, εἰς τὸν ὀλοκλήρωσαντα τὰς μελέτας τῆς ἀποπερατώσεως αὐτοῦ Ἀρχιτέκτονα κ. Ἀλεξόπουλον, ὡς καὶ εἰς τὴν ἀρμοδίαν ὑπηρεσίαν Ἀνασθηλώσεως καὶ Ἐκκλησι. Ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ Ὑπουργείου Ὁρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, διότι πολλαπλῶς ὑπεβοήθησαν τὰς προσπάθειάς μας.

Τέλος εὐχαριστῶ θερμῶς καὶ πάντας τοὺς ἐργαζομένους ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ τούτῳ Ἰδρύματι, ὡς καὶ τοὺς τιμήσαντας διὰ τῆς παρουσίας των τὴν σημερινὴν τελετὴν.

Μακαριώτατε,

Ζῶμεν εἰς μίαν ἐποχὴν, καθ' ἣν δοκιμάζονται αἱ ἀξίαι τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ μας πολιτισμοῦ. Πάντες, ὅσοι ἐκπροσωποῦν τὰς ἀξίας ταύτας, ἔχον ὑποχρέωσιν, νὰ ἐργασθοῦν διὰ τὴν ἀναθεμελιώσιν αὐτῶν ἐντὸς τῶν ψυχῶν τῶν ἀνθρώπων καὶ ἰδίᾳ τῆς νεολαίας, διότι μόνον αὐταὶ χαρακτηρίζουν τὸν ἀνθρώπον καὶ δημιουργοῦν τὸν πραγματικὸν πολιτισμὸν. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας, ἔχουσα συναίσθησιν τῶν εὐθυνῶν τῆς ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ, συνεχίζουσα δὲ τὴν μακραίωνα παράδοσιν αὐτῆς, ἔχει προγραμματίσει τὴν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ἀνέγερσιν σειρᾶς ἰδρυμάτων, δι' ὧν θὰ δυνηθῇ νὰ ὑποβοηθήσῃ τὴν ὀρθὴν ἀγωγὴν τῶν Ἑλληνίδων νεανίδων, ἔχουσα ἐπ' ὄψει τῆς, ὅτι ὁ μορφῶνων ἓνα νέον μορφώνει ἓνα πολίτην, ὁ μορφῶνων δὲ μίαν γυναῖκα μορφώνει ὀλοκλήρον κοινωνίαν.

Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ ἐπετέυχθη ἡ ἀποπεράτωσις τοῦ ἐνὸς κτιρίου, εἰς ὃ πρόκειται νὰ στεγασθοῦν δύο προσπάθειαι τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τὰς ὁποίας ἐν τῷ οἰκοδομικῷ σχεδίῳ προβλέπονται ἰδιαίτερα κτίρια, ἢ τε Σχολὴ Διακονιστῶν καὶ ὁ Οἶκος Φοιτητρίας.

Πολλάκις ἐπανελάβομεν, τι ἀναμένομεν ἀπὸ τὰ Ἰδρύματα ταῦτα. Εἰς τὸ πρῶτον ἐξ αὐτῶν θὰ ἐκπαιδευθοῦν νεάνιδες, αἱ ὁποῖαι, ὡς Κοινωνικαὶ Λειτουργοὶ τῆς Ἐκκλησίας, θὰ φέρουν τὸ χριστιανικὸν μήνυμα καὶ θὰ παρέχουν πᾶσαν δυνατὴν βοήθειαν εἰς δεινοπαθοῦσας οἰκογενείας τῶν διαφόρων ἐνοριῶν. Ἦδη μία ὁμάς ἐξ αὐτῶν ἐργάζεται εἰς τὸν ἀμπελώνα τοῦ Κυρίου. Διὰ τοῦ Οἴκου Φοιτητρίας, ἐξ ἄλλου, ἐπιδιώκεται ἡ ἐντὸς μιᾶς οἰκογενειακῆς θαλαπωρῆς καλλιέργεια τοῦ Χριστιανικοῦ ιδεώδους εἰς τὰς ψυχὰς τῶν φοιτητριῶν καὶ μελλουσῶν μητέρων καὶ ἐπιστημόνων. Εἰς τὴν ἡρεμον ἀτμόσφαιραν τοῦ ὠραίου αὐτοῦ περιβάλλοντος τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος τῆς Ἁγίας Βαρβάρας, τὸ παράδειγμα τῆς ὁποίας διδάσκει πάντοτε εἰς ποῖον ὕψος ἡρωϊσμοῦ δύνανται νὰ φθάσων καὶ εὐθραστοὶ ἀκόμη παρθένοι, δταν φλογίζονται ὑπὸ τῆς πίστεως, καταβάλλεται προσπάθεια, ὅπως ἀβιάστως καὶ διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ

έθισμοὺ ἐγκλωπιωθοῦν καὶ ἀφομοιώνουν αἱ φοιτήτρια τῶν διαφόρων πανεπιστημιακῶν Σχολῶν τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν, τὴν ὁποίαν ὡς μητέρες καὶ ἐπιστήμονες θὰ μεταφέρουν μέχρι τῶν περῶτων τῆς πατρίδος μας. Διὰ τὰς φοιτητρίδας τῆς Θεολογίας ἐπιδιώκομεν ἐπὶ τούτοις ὅ,τι ἀκριβῶς ἐπιδιώκομεν καὶ διὰ τοὺς ἐν τῷ Θεολογικῷ Οἰκοτροφείῳ μας διαμένοντας φοιτητάς. Ἐπιθυμοῦμεν νὰ διευκολύνωμεν καὶ αὐτῶν τὰς θεολογικὰς σπουδὰς, ἀλλὰ προσπαθοῦμεν ἀκόμη, νὰ φέρωμεν αὐτὰς πλησιέστερον πρὸς τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε αὐταί, ὡς Καθηγήτριαι καὶ ἐπιστήμονες μετὰ ταῦτα, νὰ εἶναι καὶ ἐργάτιδες τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐδῶθεθα, ὅπως ὁ Κύριος ἐδλόγη τὸ ἐπιτελούμενον ἐνταῦθα ἔργον καὶ ἐνισχῆ τὰς προσπάθειάς τῆς Ἐκκλησίας, ἵνα τὸ δυνατόν ταχύτερον ἀποπερατωθῶν πάντα τὰ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ προβλεπόμενα κοινωνικὰ Αὐτῆς ἰδρύματα, πρὸς δόξαν τοῦ ἁγίου Του ὀνόματος καὶ ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἔθνους.

Ἀκολούθως ἐμίλησε ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητος, εἰπὼν περίπου τὰ ἑξῆς:

Σεβασμιότατε,
Θεοφιλέστατοι,
Κύριοι Καθηγηταί,
Προσφιλεῖς Κυρίαί, Κύριοι καὶ Δεσποινίδες,

Εἶναι ἡ τρίτη φορὰ κατὰ τὸ ζῶν ἔτος τῆς διακοινίας μου, ὡς Προκαθημένου τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, καθ' ἣν ἐπικαλοῦμαι τὰς ἐδλόγίας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν μαθημάτων τῆς «Σχολῆς Διακονισσῶν» καὶ ἐπὶ τῇ ἐκ νέου λειτουργίᾳ τοῦ «Οἴκου Φοιτητρίδας».

Ἡ χαρὰ μου διὰ τὸ γεγονός τοῦτο γίνεται ἔτι μεγαλυτέρα, διότι ἐνῶ κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ προπαραελθὸν ἔτος αἱ ἐν τῷ κτιρίῳ τούτῳ αἰθουσαὶ περιερίζοντο εἰς ταύτην καὶ εἰς τὰς ἀνωθεν τοιαύτας, χάρις εἰς τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ξένων Ἐκκλησιῶν, πρωτοστατοῦντος τοῦ κ. Μάξγουελ, μᾶς ἐδόθησαν 27.000 δολλαρίων πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ λαμπροῦ τούτου οἰκοδομήματος.

Ἐδγνωμοσύνη ὀφείλεται πρὸς τὴν φιλόφρονον Ἀμερικὴν, ἣτις ἐργάζεται διὰ τὴν ἀνακούφισιν τῶν λαῶν τοῦ κόσμου, ὡς καὶ πρὸς πάντας, τοὺς ὁποίους ἀνέφερεν ὁ ἐλλόγιμος Καθηγητὴς κ. Φυτράκης, καὶ ἰδίως τὸσον πρὸς τοὺς ἀειμνήστους Προκατόχους μου, ὅσον καὶ πρὸς τοὺς ἀγαπητοὺς Καθηγητάς κ. κ. Ἀλιβιζάτον καὶ Βέλλαν. Ὡσαύτως ἐδγνωμοσύνη ὀφείλεται καὶ πρὸς τοὺς ὑπὸ τοῦ κ. Γεν. Διευθυντοῦ μνημονευθέντας κ. κ. Καθηγητάς, καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν ἴδιον ἰδιαιτέρως, διότι ὑπεβλήθησαν εἰς παντὸς εἶδους κόπους καὶ θυσίας, διὰ νὰ στολίσουν τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος μὲ ἐν νέον λαμπρὸν οἰκοδόμημα, εἰς τὸ ὁποῖον εἰσερχόμενον ἔμφυχον ὄλικόν ἐξέρχεται διαπεπλασμένον κατὰ Χριστόν.

Οἱ καρποὶ τῆς «Σχολῆς Διακονισσῶν» καὶ τοῦ «Οἴκου Φοιτητρίδας» θὰ εἶναι λαμπροί, διότι αἱ ἐν τοῖς ἰδρύμασι τούτοις ἐκπαιδευόμεναι νεάνιδες θὰ

διαπλάσσονται κατὰ Χριστόν καὶ θὰ διαπλάσσουν κατόπιν καὶ τὴν κοινωσίαν κατὰ Χριστόν.

Αἱ ἀπόφοιτοι τῆς «Σχολῆς Διακονισσῶν» προσφέρουν ἤδη ἐξαιρέτους ὑπηρεσίας εἰς τὰς ἐνορίας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Εἰς τὸ μέλλον ἀσφαλῶς θὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των καὶ εἰς πάσας τὰς ἑλληνικὰς ἐπαρχίας. Ὁ παρακολουθῶν τὴν ἐργασίαν τῶν ἐξερχομένων διακονισσῶν-κοινωνικῶν λειτουργῶν εἰς τὰς ἐνορίας εἶναι εἰς θέσιν νὰ διαπιστώσῃ τὴν μεγάλην ὑπηρεσίαν, ἣτις παρέχεται διὰ τῆς Σχολῆς ταύτης εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν. Θὰ ἤθελον πολλοὶ ἐκ τῶν ἀρμοδίων τῆς Ἐκκλησίας νὰ παρακολουθήσουν τὸ ἔργον αὐτό, διὰ νὰ ἀντιληφθοῦν τὴν τεραστίαν σημασίαν του διὰ τὸ μέλλον τῆς Ἐκκλησίας μας.

Θὰ παρακαλέσω ὅλους τοὺς παρόντας, ὅτινες ἐκτιμοῦν τὸ ἔργον τῆς «Σχολῆς Διακονισσῶν», νὰ καταπολεμήσουν τὰς ἐναντίον αὐτῆς προκαταλήψεις καὶ τὴν ἑλλειψιν κατανόησεως διὰ τὸ ἔργον αὐτῆς, καὶ νὰ γίνων οἱ διαπρῦσοι κήρυκες τῆς ἀνάγκης ὅπως ἐπάσχη εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ ἐφημερίου καὶ μὴ ἀπόφοιτος τῆς Σχολῆς ταύτης, ἵνα βοηθῆ αὐτὸν εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ποιμαντορικῆς του δράσεως καὶ εἰς ἐπίτευξιν τῆς ἐν τῇ ἐνορίᾳ ὑψηλῆς ἀποστολῆς του. Εἶμαι ἐνθουσιασμένος ἐκ τῶν τροφίμων τῆς Σχολῆς καὶ παρακαλῶ ταύτας, ἵνα, ὅπου καὶ ἐὰν σταλοῦν καὶ ταχθοῦν ἐν τῷ μέλλοντι, μὴ παύουν νὰ ἔχουν ζήλον καὶ ἀγάπην πρὸς τὸν Σωτῆρα καὶ τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν Του, ἵνα εἶναι ἀξίαι τῆς ἀποστολῆς των.

Ἐξ ἄλλου εἶμαι βέβαιος, ὅτι καὶ αἱ ἐν τῷ «Οἴκῳ Φοιτητρίδας» ἐνδιατώμεναι φοιτήτριαι θὰ μεριμνήσουν, νὰ φανοῦν ἀντάξια τῶν προσδοκιῶν, τὰς ὁποίας τρέφει δι' αὐτὰς ἡ Ἐκκλησία. Πᾶς, ὅστις εἶναι μὲ τὸν Χριστόν, εἶναι μὲ τὴν δόξαν, τὴν χαρὰν, τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν γαλήνην τῆς συνειδήσεως. Ἡ ἀνθρωπότης σήμερον ἀνακινᾶται καὶ συνταράσσεται. Πραγματικῶς, ὡς ἐλέχθη, «ἐν μέσῳ παγίδων διαβαίνωμεν καὶ ἐπὶ ἐπάλξεων πόλεων περιπατοῦμεν». Τὸ μόνον δὲ μέσον τῆς ἐξόδου ἐκ τῆς καταστάσεως ταύτης δὲν εἶναι ἡ κατ' ἐπίφασιν μωροφωσίς, ἀλλ' ἡ προσήλωσις καὶ θερμὴ ἀγάπη πρὸς τὸν Χριστόν, τὰς ἐδλόγίας τοῦ ὁποίου ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ πάντας καὶ πάσας ὑμᾶς».

«Ἄν ὅμως σήμερον εἶναι πρόωρον νὰ γίνῃ προσπάθεια διὰ τὴν ἀναστάσιν καὶ ἐκ νέου ἀνάπτυξιν τῆς τάξεως τῶν βυζαντινῶν διακονισσῶν, αἵτινες ἀνήκον εἰς τὰς τάξεις τῶν κληρικῶν, δύναται ἐν τούτοις ἄριστα καὶ πρέπει ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία, διὰ τῆς ἐλπιδοφόρου «Ἀποστολικῆς Διακονίας» τῆς, ἀφ' ἐνὸς νὰ ἐκπαιδεύσῃ καὶ χρησιμοποίησιν τὰς μοναχὰς εἰς διακονικὴν ἐργασίαν πρὸς ὄφελος τῆς κοινωνίας καὶ ἀφ' ἑτέρου—μετὰ κατάλληλον ἐκπαιδεύσιν εἰς ἐιδικὰς «σχολὰς διακονισσῶν», ἰδρυόμενας ὑπ' αὐτῆς— νὰ ἐγκαταστήσῃ τὸσον εἰς τὰς ἐνορίας, ὅσον καὶ εἰς τὰ διάφορα νοσοκομειακὰ καὶ φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα, ὡς καὶ εἰς τὰς φυλακὰς, λαϊκὰς «διακονίσσας», ἐργαζομένας πρωτίστως εἰς τὸν τομέα τῆς κατηχήσεως καὶ τῶν ἔργων τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ συμμετεχούσας ἔπειτα βοηθητικὰς εἰς τὸ καθ' ὅλου ἱεραποστολικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας».

(Ἀπὸ τὸ κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ ἔτους 1949 κυκλοφορήσαν βιβλίον: Ἐὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Ἡρωίδες τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης— Αἱ διακόνισσαι διὰ τῶν αἰῶνων, σελ. 215 - 216).

ΟΙ ΥΜΝΟΙ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ*

Μακαριώτατε,
'Αγαπητοὶ Πατέρες,
Κύριε Καθηγητά,
Κυρίαὶ καὶ Κύριοι,

Ἡ προσωπικότης τοῦ 'Αγ. Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ δὲν τυγχάνει, ὡς φυσικόν, ἀγνωστος οὐδὲ μεταξὺ τῶν ὀρθοδόξων οὐδὲ μεταξὺ τῶν ἑτεροδόξων χριστιανῶν, οὐκ ὀλίγαι δὲ θεολογικαὶ προσωπικότητες ἠσχολήθησαν μὲ τὸ πολύμορφον ἔργον αὐτοῦ.

Ἐνταῦθα διὰ τῶν ὀλιγίστων, τὰ ὅποια θὰ ἔχωμεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ εἴπωμεν περὶ τῶν συντεθέντων ὑπ' αὐτοῦ Ὑμνων τῆς Ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων, δὲν θὰ κατορθώσωμεν, ὡς φυσικόν, νὰ κατατρυφήσωμεν εἰς τὴν μορφήν τοῦ δεινοῦ δογματικοῦ Θεολόγου, ὁ ὁποῖος ἔθηκε τὰς βάσεις τοῦ συστήματος τῆς Δογματικῆς τῆς Ἐκκλησίας, οὔτε θὰ δυνηθῶμεν νὰ θαυμάσωμεν τὸν ἀκατάβλητον, τὸν ἀκαταγώνιστον ἀμύνητα τῆς πίστεως, ὁ ὁποῖος ἠγωνίσθη καὶ κατετρόπωσε διὰ τῆς γραφίδος τοῦς αἰρετικούς τῆς ἐποχῆς του, ἀρξάμενος ἐκ τῶν εἰκονομάχων καὶ φθάσας μέχρι τῶν ἀλλοθρήσκων μουσουλμάνων. Δὲν θὰ καταστή δυνατὸν νὰ ἀτενίσωμεν οὔτε εἰς τὸ βάθος τοῦ ἀσκητικοῦ Συγγραφέως, ἀλλ' οὔτε εἰς τὴν πληρότητα, εἰμὴ ἐν μικρῷ τινι μέρει θὰ ἐπιχειρήσωμεν νὰ ἰχνογραφήσωμεν ἀσθενῶς τὴν καλλικέλαδον ἀηδόνα, τὸν μελίρρυτον στιχοῦργόν, τὴν γλυκύφθογγον λύραν τοῦ Πνεύματος, τὸν Ὑμνογράφον Ἰωάννην Μοναχόν, ὡς ἀναγράφεται εἰς τινὰς ἐκ τῶν ὑπ' αὐτοῦ συντεθέντων Ὑμνων, ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός.

Τὰ συγγράμματα καὶ αἱ διατριβαὶ περὶ τοῦ βίου, περὶ τοῦ Θεολογικο-δογματικοῦ ἔργου, περὶ τοῦ Ἀντιαιρετικοῦ ἔργου, περὶ τοῦ Ἀσκητικοῦ ἔργου καὶ τῆς Ὑμνογραφικῆς Κινύρας, τοῦ Ἅγ. Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, εἶναι οὐκ ὀλίγαι ἐν τε τῇ Ἀνατολῇ καὶ ἐν τῇ Δύσει καὶ τὸ πολυσχιδὲς καὶ θεμελιακὸν ἔργον τοῦ ἔχει ἀπασχολήσει ποικιλοτρόπως τοὺς Θεολόγους καὶ παλαιότερον καὶ προσφάτως.

Ἡ σημερινὴ ἀπασχόλησις ἡμῶν μὴ ἔχουσα, ὡς αὐτονόητον, ἀπαίτησιν τινα προσαγωγῆς ἐνώπιον τῆς ἐκλεκτῆς ὑμῶν ὀμνηγύρεως, καινοῦ τινος, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν προσωπικότητα καὶ εἰς τὸ ἔργον τοῦ σοφωτάτου Ἁγίου ἀνδρός, ἐπιθυμεῖ νὰ ἀποτελέσῃ σήμερον, ἐπὶ τῇ προσφάτῳ ἑορτῇ τῆς μνήμης αὐτοῦ, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ Συνδέσμου τῶν Ἱεροψαλτῶν, ταῖς εὐλογίας τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν, μίαν περαιτέρω ἐκδήλωσιν τιμῆς πρὸς τὸν Ἅγιον. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἐπελέγησαν οἱ Ὑμνοὶ τοῦ Ἅγ. Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ τῆς ἡμέρας τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων, διὰ νὰ παράσχουν εἰς ἡμᾶς, ἐπὶ τῇ ἐγγιζούσῃ ἄλλωστε ἑορτῇ, εὐκαιρίαν κατατρυφήσεως εἰς τὸ κοσμοσωτή-

ριον ἔργον τῆς σαρκώσεως τοῦ Θεανθρώπου, ὅπως ὑμνεῖ αὐτὸ ὁ Ἅγ. Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός.

Εἶναι ὁ ἐν λόγῳ Ἅγιος, ἐν πρώτοις, ὁ παραμείνας ἀσύγκριτος, ἀλλὰ καὶ ὁ πρῶτος καὶ μόνος, ὅστις ἐν τοῖς Ἰαμβικοῖς Κανόσι τῶν Χριστουγέννων (Ἔσωσε λαὸν θαυματουργῶν δεσπότης), τῶν Θεοφανείων (Στίβει θαλάσσης κυματούμενον σάλον), καὶ τῆς Πεντηκοστῆς (Θεῖω καλυφθεὶς ὁ βραδύγλωσσος γνόφῳ), ἤνωσε τὴν ρυθμικὴν μετὰ τῆς μετρικῆς. Ὑπερέχει τοῦ Κοσμᾶ τοῦ μελωδοῦ ἐν τῇ ποιήσει, καὶ ἔχει ὁμοῦ μετ' αὐτοῦ πρότυπον τὸν ἐπίσης ποιητὴν Ἅγ. Γρηγόριον τὸν Ναζιανζηνόν, πλὴν ὅμως ὁ Ἅγ. Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός ἀποτελεῖ σταθμόν, καθ' ὅτι διὰ τῆς μεταρρυθμίσεως καὶ ἀναμορφώσεως τῆς Ὀκτωήχου, διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν τεσσάρων βασικῶν ἤχων ἐν αὐτῇ καὶ τῶν ἐτέρων τεσσάρων, τῶν Πλαγίων τοιούτων, καθιέρωσεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὴν μέχρι σήμερον ἐπικρατοῦσαν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν, τῆς ὁποίας τυγχάνει πατήρ.

Ἐυστήματοποίησε τὴν πρὸ αὐτοῦ μουσικὴν γραφήν, καὶ ἐχαρακτήρισθη δικαίως, ὡς ὁ Ὀρφεὺς τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τὸν λόγον, ὅτι ἐφήρμοσεν ἀρχαίας σφραζομένας μελωδίας, καὶ δὴ τὰς σεμνὰς τοιαύτας, ἐπὶ χριστιανικῶν ᾠδῶν.

Ὁ πρῶτος εἰρμὸς καὶ ὁ τρίτος τοιοῦτος τῆς ᾠδῆς τοῦ κανόνος τῶν Χριστουγέννων ἔχει μετρικὸν πρότυπον τὴν Ἐκάβην τοῦ Εὐριπίδου.

Ἔσωσε λαὸν Θαυματοργῶν Δεσπότης
Ποῦ τὰς φίλας δῆτ' εὐφρόνας δείξεις ἀνάξ (828)
Νεῦσον πρὸς ὕμνους οἰκετῶν εὐεργέτα.
Σοφοὶ μὲν οὖν εἰς' οἱ τὰδ' ἠκριβωκότες. (1192)

Ἀργότερον ἐπεχείρησε καὶ συνέθεσεν ἱαμβικούς στίχους ὁ Μεθόδιος ὁ Συρακουσῶν, ἀλλ' ὡς πρότυπον εἶχε τὸν καθιερωθέντα, τὸν ἐπιβληθέντα, τὸν ἀσύγκριτον στιχοῦργόν τῶν ἱαμβικῶν κανόνων τῶν Χριστουγέννων, τῶν Θεοφανείων καὶ τῆς Πεντηκοστῆς, τὸν Ἅγ. Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνόν, τὸν ἀπαράμιλλον γνώστην καὶ χειριστὴν τοῦ ἱαμβικοῦ τριμέτρου τοῦ ἐξάποδος ἱαμβικοῦ στίχου.

Ἔργον τοῦ Ἅγ. Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ ἀναντίρρητον εἶναι καὶ οἱ κανόνες, ὁ περίφημος τοῦ Πάσχα (Ἀναστάσεως ἡμέρα), ὁ τῆς Ἀναλήψεως (Τῷ Σωτῆρι Θεῷ), καὶ ὁ τῆς Μεταμορφώσεως (Μωσῆς ἐν θαλάσῃ προφητικῶς), τὰ νεκρώσιμα ἰδιόμελα: α) Ποία τοῦ βίου τρυφή β) Οἴμοι οἷον ἀγῶνα ἔχει ἡ ψυχὴ γ) Πάντα ματαιότης τὰ ἀνθρώπινα, δ) Ποῦ ἐστὶν ἡ τοῦ κόσμου προσπάθεια, ὡς καὶ ἕτεροι ὕμνοι. Εἰς τὰ δοξαστικά Θεοτοκία τῶν ἀποστίχων τοῦ Σαββάτου, ἐξ ὧν τὰ πέντε πρῶτα (Πρῶτος - Πλάγ. Πρῶτος ἤχος), σχηματίζουν τὴν ἀκροστιχίδα ΙΩΑΝΝ., δηλαδὴ ὑποκρύπτουν τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου, ὑπεραμύνεται ὁ ἱερὸς ὕμνωδὸς τῆς ἀειπαρθενίας τῆς Θεοτόκου.

Ἐκτός τοῦ Ἰαμβικοῦ κανόνος τῶν Χριστουγέν-

* Λόγος ἐκφωνηθεὶς ἐν τῇ Αἰθούσῃ τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσὸς» τῇ 6ῃ Δεκεμβρίου 1959 ἐπὶ τῇ ἐπετεῖφ τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ «Πανελληνίου Συλλόγου Ἱεροψαλτῶν».

νων φέρονται ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰωάννου Μοναχοῦ, τὸ ὁποῖον ἀπαντᾶται καὶ εἰς ἀναντιρρήτους ὕμνους τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, καὶ ἕτεροι ὕμνοι εἰς τὸν Ἐσπερινόν, εἰς τὴν Λιτήν, καὶ εἰς τὸν Ὁρθρον, τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων, πιθανῶς δέ τινες ἐξ αὐτῶν εἶναι τῶ ὄντι ποιήματα τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ὅμως περὶ τῆς ἀποδείξεως τοῦτου ὁ λόγος ἀνήκει εἰς τοὺς ἐρευνητάς. Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἡ ἔρευνα προσκομισθῇ τὰ ἀποτελέσματα καὶ τὰ πορίσματα ἐν προκειμένῳ, εἶμαι τῆς γνώμης, ὅτι τοῦλάχιστον διὰ τοὺς θεολογικοὺς ὄρους, τοὺς ὁποίους περιέχουν, θὰ ἦτο δύσκολον νὰ μὴ εἶναι συνθέτης ὁ Ἁγ. Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, πρῶτον, τοῦ Δοξαστικοῦ τῆς Λιτῆς («Μάγοι Περωῶν βασιλεῖς», τὸ ὁποῖον λήγει μὲ τὸν θεολογικὸν ὄρον ὡς τελευταίαν λέξιν «εἶδον γὰρ ἐν τῷ σπηλαίῳ βρέφος κείμενον τὸν Ἀχρονον»), δευτέρου τοῦ Δοξαστικοῦ τῶν Ἀποστίχων («Εὐφράνθητι Ἱερουσαλήμ καὶ πανηγυρίσατε πάντες οἱ ἀγαπῶντες Σιών»), εἰς τὸ ὁποῖον ὑπάρχει ἡ τόσον προσφιλεῖς εἰς τὸν Ἁγ. Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνὸν ὕμνησις τοῦ ἀειπαρθένου τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, καὶ τρίτον τοῦ πλήρους θεολογίας καὶ σχεδὸν θουρίου τῆς τῶν Χριστουγέννων Ἐορτῆς καταστάτος ὕμνου,

Σήμερον ὁ Χριστὸς ἐν Βηθλεὲμ γεννᾶται ἐκ Παρθένου,

Σήμερον ὁ ἀναρχος ἄρχεται καὶ ὁ Λόγος σαρκουῖται,

Αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν ἀγάλλονται καὶ ἡ γῆ σὺν τοῖς ἀνθρώποις εὐφραίνεται.

Οἱ Μάγοι τὰ δῶρα προσφέρουσιν,
οἱ ποιμένες τὸ θαῦμα κηρύττουσιν,
ἡμεῖς δὲ ἀκαταπαύστως βοῶμεν.

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

Ὡς πρὸς τὸν μνημονευθέντα ἤδη Ἰαμβικὸν Κανόνα φέρει οὗτος τὴν ἐξῆς διὰ στίχων ἠρωελεγειακῶν ὄρειοτάτην ἀκροστιχίδα.

Εὐεπίης μελέσιν ἐφύμνια ταῦτα λιγαίνει
Υἱὰ Θεοῦ μερόπων ἕνεκα τικτόμενον
ἐν χθονί, καὶ λύοντα πολύστονα πῆματα κόσμου.
Ἄλλ' Ἄννα, ρητῆρας ρύει τῶν δε πόνων.

Ἡ ὅπως θὰ ἐλέγομεν σήμερον ἐλευθέρως. Ψάλλομεν μὲ καλλιπετῆ μέλη αὐτὰ τὰ ἐφύμνια διὰ τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος γεννᾶται εἰς τὴν γῆν πρὸς χάριν τῶν βροτῶν καὶ λύει τὰς πολυστενάκτους τοῦ κόσμου βασάνους. Ἄλλ' ὦ Ἄναξ τοὺς ψάλλοντας ρῦσαι ἐκ τοιούτου εἶδους ἀλγηδόνων.

Οἱ Εἰρμὸι παρ' ὅτι Ἰαμβικοί, φροντίζει ὁ ποιητῆς νὰ ἀκολουθῶσιν αὐστηρῶς τὴν παράδοσιν, καθ' ἣν ὡς πρότυπον διὰ μέρος τοῦ περιεχομένου ἡ ἔστω καὶ τῆς φρασεολογίας, χρησιμοποιοῦνται αἱ ὀκτὼ ὁδοὶ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ ἡ ἐνάτη τῆς Θεοτόκου.

Οὕτως εἰς τὸν εἰρμὸν τῆς Α' ὁδῆς λαμβάνει ἐκ τῆς Α' ὁδῆς τοῦ Μωσέως τὸ γεγονός τῆς καταβίσεως τῶν Φαραωνιτῶν εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, τὴν διανοιγεῖσαν πρὸς διέλευσιν τοῦ Ἰσραὴλ,

διὰ τῶν στίχων «Ἐσωσε λαὸν θαυματουργῶν Δεσπότης, ὑγρὸν θαλάσσης κύμα χερσώσας πάλαι».

Περὶ δευτέρας ὁδῆς, ὡς φυσικόν, δὲν κάμνομεν λόγον διὰ τὸ γεγονός, τῆς μὴ ὑπάρξεως καὶ χρησιμοποιοῦσας αὐτῆς εἰς κανόνας, ἐκτὸς τοῦ Τριψιδίου.

Εἰς τὸν Εἰρμὸν τῆς Γ' ὁδῆς λαμβάνει ἐκ τῆς Γ' ὁδῆς, ἥτις εἶναι ἡ προσευχὴ Ἁννης τῆς μητρὸς Σαμουήλ, λαμβάνει λέγω, διὰ τῶν στίχων («Νεῦσον πρὸς ὕμνους οἰκετῶν εὐεργέτα, ἐχθροῦ ταπεινῶν τὴν ἐπιτημένην ὀφρὺν»), ἐκ τῆς στροφῆς τῆς Ἁννης περὶ «ἀποδόσεως τῆς εὐχῆς τῷ εὐχομένῳ», καὶ περὶ «ταπεινώσεως καὶ ἐξασθενήσεως τοῦ ἀντιδικου», ἥτοι τοῦ ἐχθροῦ καὶ διαβόλου.

Εἰς τὸν Εἰρμὸν τῆς Δ' ὁδῆς ἀναφέρει ἐκ τῆς Δ' ὁδῆς τοῦ Ἀββακούμ αὐτὸ τοῦτο τὸ ὄνομα τοῦ προφήτου, ἀξιωθέντος νὰ ἴδῃ τὸν τύπον τῆς ἀναπλάσεως τοῦ κόσμου, διὰ τῆς μολπῆς τῶν στίχων («Γένους βροτείου τὴν ἀνάπλασιν πάλαι, ἔδωκεν προφήτης Ἀββακούμ προμηνῦει ἰδεῖν ἀφράστως ἀξιοθεῖς τὸν τύπον»).

Εἰς τὸν Εἰρμὸν τῆς Ε' ὁδῆς ἀρχίζει μὲ τὰς αὐτὰς λέξεις, δι' ὧν ἄρχεται τῆς Ε' ὁδῆς ὁ προφήτης Ἡσαίας. («Ἐκ νυκτὸς ὀρροῖζει τὸ πνεῦμά μου κ.λ.π.») γράφει ὁ προφήτης, ἐνῶ ὁ Ἁγ. Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός ἀρχίζει διὰ τῶν λέξεων «ἐκ νυκτὸς ἔργων ἐσκοτισμένης πλάνης» καὶ προχωρεῖ περαιτέρω κατὰ τὸ ἐν τῇ αὐτῇ ὁδῇ τοῦ Ἡσαίου ἀναφερόμενον «βράδιζε λαός μου... ἕως ἂν παρέλθῃ ἡ ὀργὴ Κυρίου», μὲ ἐνοιοῦσαν καὶ εὐχὴν περὶ ὁδοῦ, εὐχεροῦς πλέον καταστάσεως διὰ τῶν στίχων, «ἐλθοῖς πορίζων εὐχερῆ τε τὴν τρίβον» οὐχὶ πλέον διὰ τὴν ἀποφυγὴν τῆς ὀργῆς τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ διὰ τὴν εὐρεσιν κλέους, «καθ' ἣν (τρίβον) εὐροῖμεν κλέος».

Εἰς τὸν τῆς ΣΤ' ὁδῆς Εἰρμὸν ἔχει ὁ ποιητῆς ζωηρὸν ἐν νῶ τὸ γεγονός τοῦ Ἰωνᾶ εὐρεθέντος ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους, περὶ τοῦ ὁποῖου ἀσχολεῖται ἡ Ἐκτη ὁδὴ τοῦ Ἰωνᾶ, οὕσα προσευχὴ αὐτοῦ ἀναπεμφθεῖσα πρὸς τὸν Θεὸν ἅμα τῇ ἐξόδῳ του ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ κήτους. Οἱ ἐν προκειμένῳ στίχοι τοῦ εἰρμῶ εἶναι οἱ δύο πρῶτοι «Ναίων Ἰωνᾶ ἐν μυχῶς θαλαττίοις, ἐλθεῖν ἐδεῖτο καὶ ζάλην ἀπαρκέσαι».

Εἰς τὸν Εἰρμὸν τῆς Ζ' ὁδῆς μελοποιεῖ εἰς τοὺς πέντε στίχους τὸ περιεχόμενον τῆς Ἐβδόμης ὁδῆς, ἥτις ἀποτελεῖται ἐκ τῆς προσευχῆς τῶν Τριῶν Παίδων κατὰ τὴν θαυματουργικὴν διάσωσιν αὐτῶν ἐν τῇ καμίνῳ τοῦ πυρός.

Τῶ παντάνακτος ἐξεφαύλισαν πόθῳ
ἄπλητα θυμαίνοντος ἠγχιστρωμένοι παῖδες, τυράννου δύσθεον γλωσσαλγίαν, οἷς εἶκαθε πῦρ ἄσπετον τῷ Δεσπότη λέγουσιν, Εἰς αἰῶνας εὐλογητὸς εἶ». Ἡ ὡς θὰ ἐλέγομεν ἡμεῖς σήμερον, ἐλευθέρως: Μὲ τὸν πόθον διὰ τὸν παντάνακτα, οἱ αἰχμάλωτοι παῖδες ἐξηυτέλισαν τὴν βλάσφημον γλώσσαν τοῦ τυράννου, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἐξόχως ἐξοργισθῆ, εἰς τοὺς ὁποίους παῖδας ὑπεχώρησε τὸ ἀνείπωτον πῦρ καὶ οἱ ὁποῖοι ὡς ἐκ τούτου λέγουσιν εἰς τὸν Δεσπότην Κύριον, Εὐλογητὸς εἶ εἰς τοὺς αἰῶνας.

Εἰς τὸν Εἰρμὸν τῆς Η' ὁδῆς, ἥτις ἄρχεται διὰ τῶν στίχων Μήτηρ ἀφλέκτως εἰκονίζουσι κόρης, οἱ τῆς παλαιᾶς πυρπολούμενοι νέοι ὑπερφυῶς κύουσιν

ΤΟ ΕΝ ΡΟΔΩ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ (19 - 28 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1959)

Θὰ ἀναφέρω τρεῖς μορφάς τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι, κατὰ τὴν γνώμην μου, λέγει ὁ prof. Schlink, ἔχουσιν ἰδιαιτέραν σπουδαιότητα διὰ τὸν Δυτικὸν Χριστιανισμόν. Εἰς τὴν θείαν Λειτουργίαν ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν τὰ μεγάλα ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ἱστορίᾳ καὶ ἡ ἐπαγγελία τῆς μελλούσης ἀπολυτρώσεως ἐκφράζονται διὰ τοῦ ἀναγνώσματος τῆς Ἀγ. Γραφῆς, διὰ τοῦ κηρύγματος, διὰ τῆς θ. Εὐχαριστίας καὶ διὰ τῶν προσευχῶν. Ἄλλ' οὐδαμοῦ ἢ ἐν τῇ θείᾳ Λειτουργίᾳ ἐκφραζομένη ὁμολογία τούτων προσδιορίζονται τόσο ἰσχυρῶς ὑπὸ τῆς μορφῆς τῆς ὑμολογίας καὶ τῆς δοξολογίας, ὅπως ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ. Οἱ Κανόνες,

ἐσφραγισμένην», μὴ ἀπομακρυνόμενος ὁ ὑμνωδὸς τοῦ περιεχομένου τῆς Η' ᾠδῆς, ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ ὕμνου τῶν τριῶν παιδῶν, διὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ συμβολισμοῦ τῆς καμίνου τοῦ πυρός, εἰς τὴν ὁποίαν ἐρρίφθησαν οἱ τρεῖς παῖδες καὶ δὲν ἐφλέχθησαν, ὑμνεῖ ὁ Ἅγιος τὴν ἐκ Παρθένου ὑπερφυᾶ κύησιν καὶ Γέννησιν τοῦ Λόγου καὶ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς δράσεως καὶ ἐνεργείας, καὶ κατὰ τὰ γεγονότα τῆς καμίνου καὶ κατὰ τὰ γεγονότα τῆς σαρκώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τῆς μιᾶς καὶ αὐτῆς θαυματουργίας καὶ θείας δυνάμεως.

Ὁ Εἰρμὸς τῆς Θ' ᾠδῆς, ὡς πάντοτε συμβαίνει, ἀκολουθεῖ τὴν παράδοσιν καὶ ἐπειδὴ ἡ Θ' ᾠδὴ εἶναι ἡ ᾠδὴ τῆς Θεοτόκου, ὁ ποιητὴς στρέφεται καὶ ἀπευθύνεται πρὸς τὴν Θεοτόκον, ἀρχόμενος διὰ τῶν στίχων «Στέργειν μὲν ἡμᾶς ὡς ἀκίνδυνον φόβω, ρᾶον σιωπῆν κ.λ.π.», ὅπερ ἐν ἐλευθέρᾳ μεταφράσει δύναται νὰ ἀποδοθῇ ὡς ἐξῆς: «Θὰ ἐπρεπε λόγω τοῦ φόβου ἡμῶν, νὰ στέρξωμεν, ὡς ἀκίνδυνον, τὴν εὐκολωτέραν σιωπῆν, ἀλλ' ὁ πόθος μᾶς κάμνει, Παρθένε, ἂν καὶ εἶναι κάτι πολὺ δύσκολον, νὰ συνθέσωμεν ὕμνος καλῶς ἐπεξεργασμένους. Διὰ τοῦτο χάρισε πρὸς ἡμᾶς δύναμιν, Σὺ, ἀνάλογον μὲ τὴν προαίρεσιν ἡμῶν.

Οἱ Ἰαμβικοὶ Εἰρμοὶ ἀκολουθοῦνται συνήθως ἐκ δύο ἰαμβικῶν τροπαρίων πλὴν τῆς Δ' καὶ Ζ' ᾠδῆς, αἱ ὁποῖαι ἐκτὸς τῶν εἰρμῶν ἔχουσι τρία τροπάρια.

Τὰ τροπάρια τοῦ ἐν λόγῳ Ἰαμβικοῦ Κανόνος τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ὡς καὶ οἱ Εἰρμοὶ γενικῶς, παρ' ὅτι ἔχουν, ὡς ἐλέχθη, ἀρχαῖα ἑλληνικά πρότυπα δὲν ἀφίστανται ὡς πρὸς τὴν φρασεολογίαν, τὴν ἔννοιαν καὶ τὸν συμβολισμόν, τῶν προτύπων ᾠδῶν τῆς Π. Διαθήκης, ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ὑμνοῦνται ἐν αὐτοῖς διὰ τῆς Θεολογικῆς ὁμοῦ μετὰ τῆς ποιητικῆς γραφίδος τοῦ ὑμνωδοῦ, ἡ ἀειπαρθενία τῆς Θεοτόκου, ἡ Θεανδρική φύσις τοῦ σαρκωθέντος Λόγου, ἡ κλησις τῶν Ἐθνῶν, καὶ τὰ σωτηριώδη ἀποτελέσματα, γενικῶς, τῆς σαρκώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ὡς ἡ καταλλαγὴ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους μετὰ τοῦ Θεοῦ,

τὰ στιχηρὰ καὶ τὰ τροπάρια ἀναπτύσσουν τὸ Εὐαγγέλιον τῆς ἡμέρας διὰ νέων πάντοτε μορφῶν ὑμολογίας. Τὸ γεγονός τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἐκτυλίσσει εἰς τὴν λατρείαν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ Αὐτοῦ οὕτως, ὥστε τὸ ἔργον τοῦτο τῆς ἀπολυτρώσεως ζῶσιν οἱ πιστοὶ ἐν τῇ θείᾳ Λειτουργίᾳ ὡσὰν νὰ συντελῆται νῦν πραγματικῶς μετὰ τοῦ ἐκκλησιασματος. Εἰς τὴν δοξολογίαν τὸ ἄλλοτε καὶ τώρα ἐν τῇ διαρροῇ τοῦ χρόνου ἐξαφανίζεται. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὴν παρέλευσιν τοῦ χρόνου, ὅστις διαχωρίζει τὴν παρούσαν ζωὴν ἀπὸ τὴν μέλλουσαν ἀποκατάστασιν. Οἱ πιστοί, ὑμνοῦντες τὸν θρίαμβον τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ

ἢ κατακρήμνις τοῦ ὑφισταμένου μεσοτίχου μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἡ ᾠθισις πρὸς ἀπαλλαγὴν ἐκ τῶν παθῶν, ἡ καθάρσις τῆς τοῦ κόσμου ἀμαρτίας, ἡ προσαγωγή τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεόν, ἡ κατάργησις τῆς πλάνης, ἡ παροχὴ τῆς χάριτος, ἡ εὐφροσύνη διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ τέλος ἡ θέωσις τοῦ ἀνθρώπου.

Οὕτως ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς ὡς ἐκ τοῦ μέτρου, τοῦ βάθους, τοῦ κάλλους, τῆς λεπτότητος, τῆς Θεολογίας, καὶ γενικῶς ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῶν ὕμνων του καὶ διὰ τοῦ ἀναντιρρήτου Ἰαμβικοῦ του Κανόνος, κατέχει ἰδιάζουσαν θέσιν ὡς ὑμνωδὸς τῆς ἡμέρας τῶν Χριστουγέννων.

Ὁρθῶς λοιπὸν ὁ ἱερὸς ὑμνωδὸς δικαίωτα καὶ ἴλιαν ἐπαξίως ὕμνησε τὸν πολυμῶρφως δράσαντα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ σὺν τοῖς ἄλλοις ἱερώτατον καταστάνα ὑμνωδόν, Ἁγιον Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνόν, χαρακτηρίσας αὐτόν, Θεολόγον Ἰωάννην, Δαυτὸδ μελωδόν, Μωϋσῆν διασαφήσαντα τὴν μουσικὴν καλλιτέλειαν, πνευματέμφορον κινύραν, αὐλὸν ποιμενικόν, λαμπαδοῦχον φαεσφόρον, σοφὸν ὑψηγῆτην, λειτουργὸν καὶ θεωρὸν τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ, ἀστέρα Ἐκκλησίας ἀγλαίζοντα, λυχνίαν τοῖς ἐν σκότει καταλάμπουσαν, ὄργανον εὐηχέστατον, σάλπιγγα καλλικέλαδον, ἔλλαμφθέντα τῇ αἴγλῃ τῆς Τριάδος, μνηθέντα τὰ ἀπόρρητα καὶ εἰσδύσαντα εἰς τὸν γνόφον τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, ὡς τὸ πάλαι εἰσῆλθεν ὁ Μωϋσῆς Ἀληθῶς, οὐδεὶς ὑπῆρξε τόσο πολυσχιδῆς, τόσο ἀποδοτικῆς, τόσο θεμελιώδης, διὰ τοῦ ἔργου του, διὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, τόσο υπερκόσμιος ἀλλὰ καὶ ἐγκόσμιος, τόσο ζωηρῶς ζῶν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ζωὴν διὰ μέσου τῶν αἰώνων, καὶ τέλος τόσο λεπτεπίλεπτος καὶ αἰθέριος εἰς τὴν σύλληψιν καὶ διατύπωσιν τῶν ὕμνων, ὡς ὁ καλλιεπής, ὁ καλλικέλαδος ἀλλὰ καὶ ὁ ἐξόχως ἀρμονικὸς καὶ οὐράνιος ὑμνωδὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων, Ἁγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός.

† Ὁ Ἀχαῖας ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

και δια τῆς Ἀναστάσεως και δοξάζοντες τὴν Ἁγίαν Τριάδα, ζῶσι και γέονται ἀπὸ τοῦδε τὴν μέλλουσαν δόξαν ὡς μίαν παρούσαν πραγματικότητα. Οἱ λατρεύοντες και μετέχοντες ἐν τῇ θ. Λειτουργίᾳ μεταφέρονται εἰς τὴν δόξαν τοῦ μέλλοντος, και ἡ ἀπειλή τοῦ παρόντος ὕλικου κόσμου ἐκλείπει. Ἐν οὐδεμιᾷ ἄλλῃ Ἐκκλησίᾳ προβάλλεται τόσον θριαμβευτικῶς ἐν τῇ θεῖᾳ Λειτουργίᾳ ἡ νίκη τοῦ Χριστοῦ μετὰ τῶν συνεπειῶν αὐτῆς ὅσον ἐν τῇ θ. Λειτουργίᾳ τῆς Ἀνατολ. Ἐκκλησίας. Ἡ θεῖα Λειτουργία τῆς Ἀνατολ. Ἐκκλησίας πληροῦται ἀπὸ τὴν ἐσχατολογικὴν χαρὰν και ἀγαλλίασιν, μετὰ τὴν ὁποίαν οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ ἐτέλουν τὸ μυστήριον τῆς θεῖας Εὐχαριστίας.

Ἐντὸς τοῦ πλαισίου τούτου δεόν νὰ ἀναζητηθῇ ἡ μορφή τῆς δογματικῆς διδασκαλίας τῶν Ὁρθόδοξων. Πᾶσαι αἱ Ἐκκλησίαι ἔχουσι δόγματα. Καὶ οἱ χριστιανοὶ ἀκόμη, ὅτινες ἀπορρίπτουσιν ὅλα τὰ δόγματα ὡς τοιαῦτα, ἔχουσι παρὰ ταῦτα κοινὰς δοξασίας. Τὰ δόγματα δύνανται νὰ ἐκφράζονται ὑπὸ ποικίλας και διαφόρους μορφάς. Ἄλλ' εἶναι χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῆς Ἀνατολ. Ἐκκλησίας, ὅτι τὰ δόγματά της δὲν διαχωρίζονται ἀπὸ τὴν Λειτουργίαν της, ἀλλὰ ἐκφράζονται ὡς μία λειτουργικὴ ἔκθεσις. Τὰ δόγματά της δὲν διατυπώνονται μεμονωμένως, ἀλλ' ἐν συνδέσμῳ πάντοτε μετὰ τῆς ὕμνολογίας και θεῖας Λατρείας της, ὅπως συνέβαιναν εἰς τοὺς πρῶτους χριστιανούς. Ἐντεῦθεν αἱ ὁμολογίαι π.χ. τοῦ Πέτρου Μογίλα και τοῦ Δοσιθέου κατὰ τὸν 17ον αἰῶνα δὲν ἀπέκτησαν τὸ αὐτὸ κύρος και τὴν αὐτὴν αὐθεντίαν, ὅταν ἔχει τὸ δόγμα τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας. Ἀντιθέτως ἐν τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ τοιοῦτό τι δὲν συνέβη, διότι τὰ δόγματά της καθωρίσθησαν και προσέλαβον μίαν αὐστηράν, ἀκαμπτον μορφήν και διατύπωσιν.

Ἄλλο ἀξιοσημείωτον γνώρισμα τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὅτι ἐν αὐτῇ, παρὰ τὴν ἰδιαιτέραν ἔμφασιν ἐπὶ τῆς Ἱεραρχίας, κλήρος και λαὸς ἀποτελοῦσι μίαν κοινωνίαν. Τοῦτο καταφαίνεται ἐν τε τῇ θεῖᾳ Λατρείᾳ και ἐν τῷ γεγονότι, ὅτι ἡ ὑψίστη Ἀρχὴ ἐν τῇ Ἀνατολ. Ἐκκλησίᾳ δὲν εἶναι ἀξιοματοῦχος τις τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, τῆς ὁποίας αἱ ἀποφάνσεις δὲν εἶναι ἔγκυροι παρὰ μόνον ὅταν γίνωνται δεκταὶ παρὰ τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς λατρεύεται ὡς ὁ μόνος Κύριος τῆς Ἐκκλησίας και τοῦτο ἀφήνει τόπον διὰ τὴν ὑπαρξίν ἐν αὐτῇ πολλῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Καὶ εἰς τὰς σχέσεις Πολιτείας και Ἐκκλησίας ἡ Ἀνατολ. Ἐκκλησία οὐδέποτε ἐπεζήτησε κοσμικὴν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἔχει διακηρύξει πάντοτε ἐν τῇ συνεργασίᾳ της μετὰ τῆς Πολιτείας τὴν πνευματικὴν αὐτῆς δύναμιν. Ἴσως εἴπη τις, ὅτι ἀνεπτύχθησαν οὕτως Αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι, διότι ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης παρὰ τὰς προσπάθειάς του δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐμποδίσῃ τὸν σχηματισμὸν Ἐθνικῶν Ἐκκλησιῶν, ἢ ὅτι ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης δὲν κατέστη ἀπόλυτος Κυρίαρχος, ὅπως ὁ Πάπας ἐν τῇ Δύσει, διότι μετὰ τὸν 8ου και 9ου αἰῶνος δὲν παρουσιάσθη πολιτικὸν κενὸν (political vacuum) ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ὅπως παρουσιάσθη ἐν τῇ Δύσει. Ἄλλ' εἶναι ἀπολύτως σαφές, ὅτι ἡ ἀντίστασις εἰς τὰς τάσεις ταύτας δὲν

ἄφειλετο μόνον εἰς τὰ ἐξωτερικὰ πολιτικὰ γεγονότα, ἀλλ' ἐπίσης και εἰς τὴν ἰσχυρὰν ἀντίθεσιν ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, διότι ἦσαν ἀντίθετοι πρὸς τὴν φύσιν αὐτῆς.

Ἐν τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ αἱ βασικαὶ μορφαὶ εἶναι διάφοροι. Ἐν τῇ Δύσει αἰσθάνονται ἰσχυρότερον, ὅτι ὁ κόσμος οὗτος δὲν ἔχει ἀκόμη λυτρωθῆ και δοξασθῆ και ὅτι χάσμα διαχωρίζει ἡμᾶς ἀπὸ τὴν μέλλουσαν δόξαν. Ἡ θεῖα Λατρεία τῶν Δυτικῶν δὲν μεταδίδει τόσον τὴν αἰσθησίν τῆς μετακινήσεως ἐκ τοῦ κόσμου τούτου διὰ τοῦ μυστικοῦ βιώματος (τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τῆς γῆς), ἀλλὰ μᾶλλον τὴν πρόσκλησιν πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ κόσμου και εἰς τὰς Προτεσταντικὰς Ἐκκλησίας τὸ καίριον σημεῖον εἶναι, ὅτι ὁ Θεὸς ὁμιλεῖ ἐκ νέου εἰς πᾶσαν γενεὰν και ὅτι οἱ χριστιανοὶ ὀφείλουσι νὰ ὑπακούουν εἰς Αὐτὸν εἰς πᾶσαν συγκεκριμένην κατάστασιν. Εἰς τοῦτο ὀφείλεται, ὅτι ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία δὲν περιωρίσθη εἰς τὰ δόγματα τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἔλαβε και ἄλλας δογματικὰς ἀποφάσεις, ὡσάκις νέα προβλήματα και νέοι κίνδυνοι παρουσιάσθησαν. Ἐπὶ πλέον ἀπ' ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας ἐστράφη μᾶλλον πρὸς τὰ πρακτικὰ και νομικὰ προβλήματα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ἐν ᾧ ἡ θεωρητικὴ θεολογία τῶν Πατρῶν Πατέρων πρὸ τοῦ Αὐγουστίνου δὲν ἔφθασε τὸ ὕψος τῶν Ἀνατολικῶν Πατέρων. Ἡ τάσις αὕτη ἀπεκορυφώθη σὺν τῷ χρόνῳ εἰς τὴν συγκέντρωσιν πάσης ἐξουσίας ὑπὸ τοῦ Πάπα και εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς κυριαρχίας ἐπὶ τοῦ κόσμου. Ἡ Μεταρρύθμισις ἀντέδρασεν εἰς ταῦτα διὰ τῆς διδασκαλίας τῆς δικαιοσύνης διὰ τῆς χάριτος, διὰ τῆς διακρίσεως μετὰ τὸ Δύο Βασιλείων και διὰ τῆς ἀντιλήψεως της τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας ὡς μιᾶς κοινωνίας Ἐκκλησιῶν.

Πολλοί, ἔχοντες τὰς δοξασίας ταύτας τῆς Δυτικῆς Χριστιανοσύνης, ὁμιλοῦσι περὶ τῶν «ἀδυναμιῶν» τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ δημοκρατικὴ μορφή τῆς ὑπάρξεως πολλῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ἐν τῇ Ἀνατολ. Ἐκκλησίᾳ ἔχει ἐπικριθῆ ὑπὸ τῶν Παπικῶν, ἀλλ' ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ αἱ Προτεσταντικαὶ Ἐκκλησίαι εὐρίσκονται πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ὁμοίως θεωροῦσιν ὡς ἀδυναμίαν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ὅτι προσεκολλήθη εἰς τὸ δόγμα τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας, και δὲν προέβη εἰς τὴν διατύπωσιν νέων δογμάτων Ἰσου κύρους, ὅταν εἶχε νὰ ἀντιμετωπίσῃ νέα θεολογικὰ και ἰδεολογικὰ προβλήματα. Ἰδίως ὅμως αἱ Δυτικαὶ Ἐκκλησίαι θεωροῦσι τὴν συγκέντρωσιν και βίωσιν τῆς Ἀνατολ. Ἐκκλησίας ἐν τῇ θεῖᾳ αὐτῆς λατρείᾳ ὡς ἓνα τρόπον ὑπεκφυγῆς τῶν εὐθυνῶν της διὰ τὸν κόσμον τούτον, και ἡ ὕμνολογικὴ αὐτῆς ἔμφασις ἐπὶ τῆς ἐσχατολογικῆς παρουσίας θεωρεῖται ὡς τοῦτ' αὐτὸ ἐγκατάλειψις τοῦ κόσμου τούτου εἰς τὰ σχήματά του και εἰς τὴν μοῖραν του χωρὶς νὰ ἀγωνίζηται, ὅπως ἐπίδρα ἐπὶ τῆς κοινωνίας και νὰ προάγῃ τὴν κοινωνικὴν δικαιοσύνην. Ἀναγνωρίζει ἄρα γε σοβαρῶς ἡ Ἀνατολ. Ἐκκλησία, ὅτι ἡ ὑπακοὴ εἰς τὸν Θεὸν συνεπάγεται κατὰ πλεόν τῆς μαρτυρίας και λατρείας και ἀπαιτεῖ ὡσαύτως δραστηρίους προσπάθειάς πρὸς προαγωγὴν τῆς δικαιοσύνης και τῆς ἐλευθερίας ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ

κοινωνία; Διότι, ὁ Θεὸς οὐ μόνον ὡς Λυτρωτὴς μας, ἀλλὰ καὶ ὡς συντηρητὴς τοῦ κόσμου, ἀπαιτεῖ τὴν ὑποταγὴν μας. Τοιαῦτα προβλήματα καὶ ἐρωτήματα ἠγέρθησαν καὶ παρὰ μελῶν τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθ. Ἐκκλησίας καὶ ὄχι μόνον ὑπὸ τοῦ Βλαδιμήρου Σολοβιέφ.

Ἄλλ' ὅταν θέτουμεν αὐτὰ τὰ ζητήματα, εἶναι ἔργον δικαιοσύνης νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονός, ὅτι ἐπὶ ἑκατοντάδας ἐτῶν ἡ Ἀνατολ. Ἐκκλησία εὐρίσκειτο ἐν ἀδυναμία νὰ ἀσκήσῃ ἐπίδρασιν ἐπὶ τὸ περιβάλλον της, διότι ἔζη ὑπὸ τὴν καταπίεσιν Ἀράβων, Μογγόλων καὶ Τούρκων. Ἄλλως, κατὰ τὴν γνώμην μου, οὐδεὶς φόβος ὑπάρχει, ὅτι διέρχεται κινδύνους ἡ Ἀνατολ. Ἐκκλησία ἀπὸ τὰς προαναφερθείσας βασικὰς μορφὰς καὶ τάσεις της. Πᾶσα περιουσία τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς συγκεντροῦται ἐν τῇ θεῖᾳ Λατρείᾳ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ἡ Ἀνατολ. Ἐκκλησία οὐ μόνον ἐξῆλθε νικηφόρος κατὰ τοὺς χρόνους τῆς καταπίεσεως, ἀλλὰ καὶ τῶρα προσλαμβάνει ἀπὸ τὸ κέντρον της τοῦτο νέας δυνάμεις διὰ νὰ προωθήσῃ ἑαυτὴν καὶ δράσῃ εἰς τὸν κόσμον. Ἡ δοξολογικὴ ἀνάτασις τῆς Ἀνατολ. Ἐκκλησίας δὲν συνεπάγεται ἐγκατάλειψιν τοῦ κόσμου εἰς τὴν μοῖραν του. Οὕτως ἡ ἐσχατολογικὴ ἀνάτασις καὶ τῆς ἀρχηγόνου Ἐκκλησίας ἐδίει δύναμιν εἰς αὐτὴν νὰ προβάλῃ τὸ κήρυγμα τοῦ εὐαγγελίου ἐν τῷ μέσῳ ἐνὸς ἐχθρικοῦ κόσμου. Ἡ παρουσία ἐν τῷ παρόντι τοῦ μέλλοντος αἰῶνος εἶχε τρομακτικὴν δύναμιν πρὸς μεταμόρφωσιν τῶν ἀνθρώπων. Ἀπὸ τὴν πνευματικὴν δύναμιν, τὴν ἐκπηγάζουσιν ἀπὸ τὴν θεῖαν Λειτουργίαν ὀφείλομεν νὰ ἀναμένωμεν, ὅτι ἡ Ἀνατολ. Ἐκκλησία θὰ ἐπιληφθῇ τῶν μεγάλων προβλημάτων τῆς συγχρόνου ἐποχῆς καὶ θὰ κάμῃ μίαν ἐνεργόν, ἀνεξάρτητον συνδρομὴν διὰ τὴν ἐπίλυσίν των.

Ἐξ ἄλλου ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἀναλογισθῇ, ὅτι αὐτὰ τὰ σημεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα προὐχώρησε περισσότερο τῆς Ἀνατολ. Ἐκκλησίας, ὑπῆρξαν ἡ αἰτία μεγάλων διαιρέσεων. Ἡ συγκεντρωτικὴ τάσις αὐτῆς ἤγαγε πολλοὺς εἰς τὴν ἀπόρριψιν πάσης ἱερωσύνης. Πᾶσα ἐκκλησιαστικὴ παράδοσις, εἶπεν ἐν τέλει ὁ prof. Seklink, εἶναι ἐκτεθειμένη εἰς τοὺς ἰδιαιτέρους αὐτῆς κινδύνους, ἰδίως ὅταν ἐπιδιώκῃ νὰ εἶναι ἀποκλειστικὴ. Εἶμαι βέβαιος ὅτι αἱ παραδόσεις τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας συμπληροῦσιν ἀλλήλας, ὥστε νὰ προφυλάττωσιν αὐτὰς ἀπὸ τοῦ κινδύνου, εἰς οὓς ὑπόκεινται. Δὲν πρέπει νὰ ὑποτιμῶμεν τὴν σημασίαν τῆς Ἀνατολικῆς παραδόσεως διὰ τὸν Δυτικὸν Χριστιανισμόν. Εἶναι δυνατὸν νὰ βοηθήσῃ ἡμᾶς αὕτη νὰ ἐπανεξετάσωμεν ἀπὸ νέας σκοπιᾶς τὰς διαφορὰς μεταξὺ τῆς Ρωμαιοκαθ. Ἐκκλησίας καὶ τῶν Προτεσταντικῶν Ἐκκλησιῶν. Διὰ τοῦτο εἶναι, κατ' ἐμὲ, ἀνόητον νὰ ἐπιδιώκωσιν οἱ Δυτικοὶ νὰ κάμνωσι προσηλυτισμὸν μεταξὺ τῶν Ὁρθοδόξων. Αἱ Δυτικαὶ Ἐκκλησίαι ὀφείλουσι νὰ ἀπέχωνται ἀπὸ τοιαῦτα σχέδια καὶ ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ὄχι μόνον ἐπέζησε τῶν ζοφερῶν χρόνων τῆς καταπίεσεως παρὰ Μογγόλων, Ἀράβων καὶ Τούρκων, ἀλλὰ καὶ διότι, διαρκούντος τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος, ὑπέμεινε καὶ αἱματηρότερον διωγμὸν, ὃν ποτε ἐδοκίμασεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ της ἡ

Χριστιανικὴ Ἐκκλησία καὶ ἐναντι τοῦ διωγμοῦ τούτου ἐπέδειξε μίαν τοιαύτην πνευματικὴν ἰσχύον, ἣτις ἐνίσχυσε πολὺ ὄλον τὸν Χριστιανισμόν. Ἐτόνισα δὲ περισσότερο τὴν σημασίαν τῆς παραδόσεως τῆς Ἀνατολ. Ἐκκλησίας διὰ τὸν Δυτικὸν Χριστιανισμόν καὶ τοῦτο ἴσως φανῇ εἰς πολλοὺς παράδοξον, διότι ἀνήκω εἰς τὴν παράδοσιν, τὴν ἐκπηγάζουσιν ἀπὸ τὸν Αὐγουστίνον καὶ τὸν Λούθηρον, πλὴν ὅμως ἐπραξα τοῦτο, διότι, ἐφ' ὅσον ἀπεξενώθημεν ἀλλήλων ἐπὶ αἰῶνας, τὸ πρῶτον βῆμα δι' ἕνα ἕκαστον ἡμῶν εἶναι νὰ ἐνοήσωμεν τὴν σπουδαιότητα τῆς ἐτέρας παραδόσεως. Τὸ πρῶτον ζήτημά μας ὀφείλει νὰ εἶναι ποίους καρποὺς τοῦ ἁγίου Πνεύματος δυνάμεθα νὰ διδῶμεν εἰς τὰς ἄλλας παραδόσεις, αἱ ὁποῖαι στηρίζονται ἐπὶ τοῦ κοινου θεμελίου ὄλων τῶν Ἐκκλησιῶν, ἣτοι ἐπὶ τοῦ κηρύγματος τῶν Ἀποστόλων.

Ἀκολούθως ὁ Ἱεροδ. Χουσότομος (Κων)τινίδης, καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, ἀνέπτυξε μετὰ πολλῆς σαφηνείας καὶ δυνάμεως τὸ αὐτὸ θέμα ἀπὸ Ὁρθοδόξου πλευρᾶς. Ἐν ἀρχῇ ὑπεγράμμισε τὴν σπουδαιότητα τοῦ περὶ παραδόσεως θέματος διὰ πάσας τὰς Ἐκκλησίας, διότι ἐκ τῆς ἀπροκαταλήπτου μελέτης αὐτῆς δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς καλυτέραν ἀμοιβαίαν κατανόησιν τῶν δύο ἡμῶν κόσμων, τοῦ Ὁρθοδόξου καὶ Προτεσταντικοῦ κόσμου. Τὸ ζήτημα τῆς παραδόσεως εἶναι λίαν λεπτὸν δι' ἕνα ὀρθόδοξον ὀμιλητὴν, ὅπως καὶ δι' ἕνα Προτεσταντὴν, ἀλλὰ θὰ προσπαθήσω, λέγει ὁ καθηγητὴς (Κων)τινίδης, νὰ διαπραγματευθῶ αὐτὸ ἀπὸ εὐρείας σκοπιᾶς καὶ ἀντικειμενικῶς. Ποῖον λοιπὸν τὸ νόημα τῆς παραδόσεως ἐν τῇ ἀρχηγόνῳ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀποστολικῆς ἐποχῆς; Ἡ θεῖα ἀποκάλυψις δὲν μετεδόθη τὸ πρῶτον γραπτῶς, διὰ τῆς ἁγίας Γραφῆς, ἀλλὰ προφορικῶς, διὰ τοῦ κηρύγματος καὶ τῆς κατηχήσεως τῶν Ἀποστόλων. Τοῦτο ἐπιμαρτυρεῖται ὑπ' αὐτῆς τῆς ἁγ. Γραφῆς (Ματθ. 28,9. Πράξ. 1,8. Ἀ' Κορ. 11,34. 15,11. 1 Τιμ. 6,20. 2 Τιμ. 1,13.). Τὴν ἀποκάλυψιν λοιπὸν τῶν ἀληθειῶν τῆς νέας πίστεως οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ παρέλαβον «ἐξ ἀκοῆς» τοῦ κηρύγματος καὶ τῆς διδασκαλίας τῶν Ἀποστόλων (Ρωμ. 10,17.) Οὕτως ἐσχηματίσθη «ἡ παρακαταθήκη» ἡ «ἁγία Παράδοσις», περιλαμβάνουσα τὸ σύνολον τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως καὶ τῆς ζωῆς των. Ἐκ τῆς Παραδόσεως ταύτης ἀκολούθως ἠρύσθησαν οἱ συγγραφεῖς τῶν Ἱερῶν Εὐαγγελίων καὶ τῶν ἄλλων βιβλίων τῆς Κ.Δ. τὸ περιεχόμενον τῶν συγγραμμάτων των καὶ ἐσχηματίσθη ἡ ἁγ. Γραφή ἢ ὁ Κανὼν τῆς Κ.Δ. κατὰ τὸν βον αἰῶνα. Ἡ ἱερὰ Παράδοσις προηγήθη οὕτω πολὺ τῆς Βίβλου. Ἄλλ' ἐν τῇ Γραφῇ δὲν περιελήφθη οὔτε ἕτο δυνατόν νὰ περιληφθῇ ὅλη ἡ Παράδοσις, ἡ παρακαταθήκη. Ἡ Βίβλος ὅθεν δὲν ἀντικατέστησε τὴν Παράδοσιν, ἀλλὰ παραλλήλως ὑπῆρχον ἀφοῦται, συμπληροῦσαι καὶ ἐρμηνεύουσαι ἀλλήλας. Οὕτως ἡ Ἐκκλησία εἶχε δύο πηγὰς τῆς πίστεως καὶ τῆς ζωῆς, τὴν Γραφὴν καὶ τὴν Παράδοσιν, ἀμφοτέρας τοῦ αὐτοῦ κύρους καὶ αὐθεντίας, ὡς δημιουργήματα τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἀμφοτέρας, τὴν τε γραπτὴν (Βίβλος) καὶ τὴν ἄγραφον Παράδοσιν. Τῆς ἀγράφου ταύτης καὶ ἁγίας Παραδόσεως περιλαμβάνονται αἱ ἀλήθειαι 1) ἐν τῇ αὐθεντικῇ ἐρμηνείᾳ τῆς Γραφῆς ἐν τῇ Ἐκκλη-

ΤΟ ΑΓΓΕΛΙΚΟΝ ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΝΥΚΤΟΣ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ ΚΑΙ Η ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΑΥΤΟΥ ΥΠΟ ΤΟ ΦΩΣ ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ ΤΗΣ ΝΕΚΡΑΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἱστορίας τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ ἱ. Λουκᾶ (2,1-20) ὑπάρχει μία λέξις, ἥτις ἀπαντῶσα κατὰ δύο διαφόρους πτώσεις (Ὀνομαστικῆς καὶ Γενικῆς) ἔχει δημιουργήσει πολλά ἐρμηνευτικὰ προβλήματα. Πρόκειται περὶ τοῦ ἀγγελικοῦ ὕμνου τοῦ τονισθέντος ἐνώπιον τῶν ἀγραυλούντων ποιμένων τῆς Βηθλεέμ.

Κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τὸ ἐν λειτουργικῇ χρήσει, ἐν τε τῇ ἑλληνικῇ καὶ ταῖς ἄλλαις Ὀρθόδοξοις Ἐκκλησίαις, ὁ ἀγγελικὸς ὕμνος ἔχει οὕτως:

«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία»

(Λουκ. 2,14)

Ἐν τῇ μεταφράσει τῇ ἐν χρήσει παρὰ τῇ Ρωμαιοκαθολικῇ Ἐκκλησίᾳ ὁ ὕμνος ἀποδίδεται παρηλλαγμένως πῶς οὕτως:

«Gloria in altissimis Deo,
et in terra pax
in hominibus bonae voluntatis «= ἐν
ἀνθρώποις ἀγαθῆς θελήσεως».

Ἐν τῇ Γερμανικῇ δὲ μεταφράσει τῆς Βίβλου τοῦ Λουθήρου (†1546):

σία 2) εἰς τὰς ἐπισήμους διατυπώσεις καὶ ὁμολογίας τῆς Πίστεως 3) εἰς τοὺς ὁρισμούς καὶ τὰ δόγματα τῶν Οἰκουμ. Συνόδων 4) εἰς τὴν ὁμόφωνον διδασκαλίαν τῶν Πατέρων καὶ ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων ἥτοι εἰς τὴν «consensus Patrum», 5) εἰς τὰς μορφάς, τὰς ἱεροπραξίας καὶ τελετὰς τῆς θείας Λατρείας καὶ Ἱερᾶς Λειτουργίας, ἐνθα διὰ τοῦ ὕμνου καὶ τῆς λατρείας ἐκφράζεται ἡ ζῶσα πίστις τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἱερὰ αὕτη Παράδοσις, στατική εἰς τὴν προέλευσιν καὶ τὸ περιεχόμενον, ὅπως ἡ ἀγ. Γραφή, ἀλλὰ δυναμικὴ εἰς τὰς ἐξωτερικὰς αὐτῆς μορφάς, παρέμεινεν ἀκεραία καὶ ἀδιαίρετος καὶ ἀναλλοίωτος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὡς ἡ ζῶσα καὶ ἀδιάκοπος ἔκφρασις τῆς θείας Ἀποκαλύψεως. Ἡ ἀγία αὕτη Παράδοσις ἔχει μεγίστην ἐκκλησιολογικὴν σπουδαιότητα, διότι ἀποτελεῖ τὸ ἀσφαλέστατον κριτήριον τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ συνεκτικὸν στοιχεῖον τῆς ἀδιαίρετου Ἐκκλησίας. Ἀκολούθως ὁ ὁμιλητὴς ἐξιστόρησε τὴν διχοτόμησιν τῆς Παραδόσεως διὰ τοῦ Σχίσματος τῆς Δύσεως ἀπὸ τῆς Ἀνατολῆς καὶ οὕτως ἡ διηρημένη Ἐκκλησία ἔχει διηρημένην Παράδοσιν καὶ ἡ διαίρεσις τῆς φαίνεται ἀκριβῶς εἰς τὴν διηρημένην παράδοσιν. Ἀλλὰ παρὰ τὴν ἱστορικὴν ταύτην διχοτόμησιν ἡ ἱερὰ Παράδοσις δὲν ἔπαυσε νὰ εἶναι ἡ μία, ἀκεραία καὶ ἀδιαίρετος παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας, διότι, οὐσα ὑπερφυσικὴ κατὰ τὴν βᾶσιν καὶ τὸ περιεχόμενον, συνεχίζεται ὡς ἀδιαίρετον σύνολον εἰς τὴν ζῶν τῆς «μῖα, ἀγία, Ἀποστολικῆς καὶ Καθολικῆς

«Ehre sei Gott in der Höhe
und Friede auf Erden
und den Menschen ein Wohlgefallen

[=καὶ τοῖς ἀνθρώποις εὐαρέσκεια (χάρις, εὐνοία)].
Τοῦτου τοῦ τελευταίου στίχου ὑπάρχει καὶ παραλλαγή ἀσφαλέστερον ἐπιμαρτυρουμένου τύπου:

«bei den Menschen seines Wohlgefallens»

[=(παρὰ) τοῖς ἀνθρώποις τῆς εὐαρεσκείας (χάριτος, εὐνοίας) αὐτοῦ].

Ἀπορεῖ βεβαίως πᾶς τις μετὰ τὴν διαφορὰν αὐτὴν. Ὅπισθεν αὐτῆς κρύπτονται ἀριβῶς τὰ ἐρμηνευτικὰ προβλήματα, διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν ὁποίων πολὺν ἐδαπάνησαν οἱ εἰδικοί ἐρευνηταὶ χρόνον.

Δύο διάφορα σημεῖα εἶναι αὐτά, ποὺ κἀμνον δύσκολον τὴν ἀπόδοσιν ἐκ τοῦ πρωτοτύπου ἑλληνικοῦ κειμένου.

Πρῶτον ἡ ἑλληνικὴ λέξις «εὐδοκία» δύναται νὰ σημαίνει ἢ τὴν εὐαρέσκειαν (εὐνοίαν, χάριν), ἢ τὴν ἀγαθὴν βούλησιν—ἐκ πρώτης ὄψεως περισσότερον σημαντικὴν—ἢ μίαν ἀνθρωπίνην προθυμίαν ἢ ἀγαθοβουλίαν, ἢ πάλιν τὴν συμπάθειαν τοῦ Θεοῦ, ὅστις πρὸς τινὰ ἄνθρωπον, καὶ ἂν ἀκόμη οὗτος δὲν τὸ ἀξίζη τελείως, ἐπιδαψιλεύει, ἐν τούτοις, τὴν εὐνοίαν Του, τὴν χάριν Του.

Ἐκκλησίας». Καὶ σὺν τῷ χρόνῳ ἐδημιουργήθησαν καὶ ἄλλαι παραδόσεις ἄλλων ἀποκεχωρισμένων Ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδ. Ἐκκλησίας ἢ Ἀνατολικῆς Ὀρθόδοξος παράδοσις δὲν ἀποτελεῖ μίαν τῶν πολλῶν τούτων παραδόσεων, ἀλλ' εἶναι ἡ ἱερὰ Παράδοσις αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἀναλλοίωτος ὡς παρελήφθη ἀπὸ τῆς ἀρχεγόνου Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ἀποστόλων. Μετὰ ταῦτα ὁ καθηγ. Κων. τινίδης ποιεῖται λόγον περὶ τῆς ἀρνητικῆς στάσεως τῶν Προτεσταντικῶν Ἐκκλησιῶν πρὸς τὴν Παράδοσιν, μολοντί καὶ αὗται προΐοντος τοῦ χρόνου ἐδημιούργησαν τὰς ἰδίας ποικίλας παραδόσεις, αἱ ὁποῖαι ἐν πολλοῖς ἀφίστανται ἀπὸ τὴν Ἀγίαν Παράδοσιν, καίτοι βεβαίως ἔχουσι καὶ ἴχνη (vestigia) τῆς ἀληθοῦς ταύτης Παραδόσεως. Ἡ ἀπομάκρυνσις αὕτη ἀπὸ τὴν ἀγίαν Παράδοσιν ἀπετέλεσε καὶ ἀποτελεῖ ἐμπόδιον διὰ τὴν προσέγγισιν καὶ τὴν ἔνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἐν τέλει ὁ ὁμιλητὴς ἐξέφρασε τὴν εὐχὴν ἐπανόδου ὄλων τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὴν ἀναλλοίωτον καὶ ἀδιαίρετον Παράδοσιν τῆς ἀδιαίρετου ἀρχαίας Ἐκκλησίας.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐκθέσεων τούτων τῶν καθηγητῶν Dr. Schlink καὶ Ἱεροδ. Χρυσοστόμου ἐπὶ τοῦ κυρίου θέματος τοῦ συνεδρίου τῆς Ρόδου, ἥτοι «ἐπὶ τῆς σπουδαιότητος τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Παραδόσεως ἐν τῷ Χριστιανισμῷ», ἐπηκολούθησεν, ὡς γίνεται πάντοτε, μακρὰ καὶ πολύωρος συζήτησις ἐπὶ διαφόρων σημείων τῶν ἐκθέσεων τούτων.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Χ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Ἐν τῷ Ἑλληνικῷ κειμένῳ τῆς Ἀγ. Γραφῆς πολλάκις εὐρίσκομεν τὴν λέξιν «εὐδοκία» ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ ἐννοίᾳ.

Ἀλλὰ μόνον ἐκ τῆς συναφείας τοῦ κειμένου δύναται τις ἀκριβῶς νὰ διαχωρίσῃ ποῦ ὁ ὅρος «εὐδοκία» ἀπαντᾷ ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ ἐννοίᾳ. Ἄς ἐκλάβωμεν ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ ἐννοίᾳ του τὸν ὄρον «εὐδοκία», ἥτοι «εὐνοία, εὐμένεια», ἐν Γενικῇ ὑποκειμενικῇ νοουμένου τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἑτέρα δυσκολία συνίσταται εἰς τὸ ὅτι τὰ ἑλληνικὰ χειρόγραφα, ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ, διαφέρουν τὸ ἐν τοῦ ἄλλου. Πρόκειται περὶ ἑνὸς μόνου γράμματος τῆς ἀλφαβήτου, ὅπερ ὅμως δημιουργεῖ μίαν σημαντικὴν διαφορὰν, ὑπενθυμίζουσαν τὸ «ὁμοούσιος» τοῦ Μ. Ἀθανασίου καὶ τὸ «ὁμοιοούσιος» τῶν Ἡμερῶν.

Τὰ πλεῖστα τῶν χειρογράφων προσφέρουν τὸν ὄρον «εὐδοκία» ἐν Ὀνομαστικῇ, οὕτω δ' ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῇ Γερμανικῇ, ὡς εἶδομεν, μετάφρασει. Ἐν τισιν, ἐν τούτοις, χειρογράφοις—καὶ ταῦτα εἶναι ἀκριβῶς τὰ ἀρχαιότατα καὶ ἀξιοπιστότατα—εὐρίσκομεν τὸν τύπον τῆς Γενικῆς («εὐδοκίας»), ὅποτε πρέπει νὰ ἐρμηνεύσωμεν «ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας=τοῖς ἀνθρώποις τῆς εὐνοίας ἢ εὐμενείας (τοῦ Θεοῦ)». Εἰς ἀπορίαν καὶ ἀμφιβολίαν ἐμβάλλει ἡ σκέψις, ὡς «ἀνθρωποι εὐδοκίας» δέον νὰ νοῦνται οἱ ἄνθρωποι οἱ πλήρεις ἀγαθῆς θελήσεως (ἀγαθοβουλίας) ἢ οἱ ἄνθρωποι, οἷς ὁ Θεὸς τὴν εὐνοίαν (συμπάθειαν) του προσφέρει;

Ὁ Ἐκκλησιαστικὸς Πατὴρ Ἰερώνυμος, ὅτε ἐξέδωκε, περὶ τὸ 400 μ.Χ. τὴν περίφημον Βουλγάταν του, τὴν λατινικὴν δηλονότι μετάφρασιν τῆς Ἀγ. Γραφῆς, τὴν ἀποβάσασαν ἐπίσημον βίβλον τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐθεμελίωσε τὸν τύπον τῆς Γενικῆς «εὐδοκίας», μετάφρασας «hominibus bonae voluntatis», τουτέστι «τοῖς ἀνθρώποις τῆς ἀγαθῆς θελήσεως». Ἐκφρασις ὅμως ὡς ἡ «ἀνθρωπος εὐδοκίας» εἶναι ξένη καὶ κακόηχος εἰς τὸν ἑλληνικὸν λεκτικὸν χαρακτήρα. Τοῦτο δ' ἀκριβῶς ἀπετέλει τὸν λόγον, δι' ὃν μεταγενέστερα χειρόγραφα διώρθουν ἐν ταῦθα τὸ κείμενον ἀπὸ «εὐδοκίας» εἰς «εὐδοκία».

Ἀπ' ἐναντίας, λίαν ἀρρεσταί εἶναι ἐν ταῖς σημειτικαῖς γλώσσαις καὶ ἐν τῇ Ἑβραϊκῇ τῆς Π. Διαθήκης, ὡς ἀκόμη καὶ σήμερον ἐν τῇ Ἀραβικῇ, τοιαῦται ζεῦξεις λέξεων.

Εἰς ἐξηκοντούτης φέρ' εἰπεῖν λέγεται αὐτὸς (ἀνθρωπος) ἐξήκοντα ἐτῶν», εἰς στρατιώτης «ἀνθρωπος (ἀνὴρ) πολέμου» καὶ εἰς ψεύστης «αὐτὸς ψεύδους».

Καὶ ἡ ἔκφρασις λοιπὸν «ἀνθρώποις εὐδοκίας» τελείως σαφῶς δεικνύει τὴν συγγενείαν τῆς πρὸς τὸ σημειτικὸν γλωσσικὸν αἰσθημα. Ἐνδεχομένως ὁλόκληρος ὁ ὕμνος τῶν Ἀγγέλων τῆς ἱστορίας τῆς ἀγίας νυκτὸς τῶν Χριστουγέννων παρεδόθη ἐν Ἑβραϊκῇ γλώσσῃ. Δὲν ἠδυνήθη τις ὅμως νὰ ἀνακαλύψῃ μέχρι τοῦδε, οὔτε ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ, ἀλλ' οὔτε πού ἐν Ἑβραϊκῷ κειμένῳ ἢ ἀραμαϊκῷ τοιοῦτω, παράλληλον ἔκφρασιν πρὸς τὸ «ἀνθρώποις εὐδοκίας». Θὰ ἠδύνατό τις ἴσως νὰ ὑποθέσῃ, ὅτι ἡ Ἑβραϊκὴ ἔκφρασις θὰ ἦτο περίπου «τοῖς υἱοῖς τῆς χάριτος Αὐτοῦ...», ἀλλὰ δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ τὸ ἀποδείξῃ.

Πλὴν, ἐσχάτως καὶ ὅλως ἀπροσδοκῆτως, ἡ

ἔκφρασις αὕτη «εὐδοκίας» εὐρέθη ἐν τοῖς προχριστιανικοῖς Ἑβραϊκοῖς κειμένοις, ἅτινα ἐπὶ δύο χιλιάδας (2000) σχεδὸν ἔτη ἦσαν κεκρυμμένα, ἐν σπηλαίοις, παρὰ τὴν Νεκρὰν θάλασσαν.

Ἐν τινι λοιπὸν ἐξ αὐτῶν τῶν χειρογράφων ἀποτελοῦντι σύνταγμα εὐχαριστηρίων Ὑμνων πρὸς τὸν Θεὸν ἀναγινώσκειται ἡ ἀκόλουθος περικοπή:

«Δοξάζω Σε, Θεέ μου,

Ὅτι Σὺ ἐνήργησας θαυμάσια ἐν τῷ κονιορτῷ

καὶ ἐν τῷ κατασκευάζειν ἐκ πηλοῦ

ἀπέδειξας Σεαυτὸν λίαν δυνατόν.

Ἐν τῷ θυμῷ Σου πᾶσα τιμωρία ἐστὶ δικαία

καὶ ἐν τῇ ἀγαθότητί Σου ὁ πλοῦτος τῆς συγχωρήσεως

καὶ ἡ εὐσπλαγχνία Σου

ἐπὶ πᾶσι τοῖς υἱοῖς τῆς εὐδοκίας Σου».

Καὶ ἐν ἑτέρῳ δὲ σημείῳ τοῦ αὐτοῦ χειρογράφου ὑμνεῖ ὁ ὕμνωδὸς τὸν «πλοῦτον τῆς εὐσπλαγχνίας Αὐτοῦ, ἐπὶ πάντας τοὺς υἱοὺς τῆς εὐδοκίας Αὐτοῦ».

Δύο φορές λοιπὸν παρουσιάζεται ἐν τοῖς χειρογράφοις τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης ἡ ἔκφρασις «υἱοὶ εὐδοκίας» καὶ μάλιστα ἀκριβῶς ἐν ἑβραϊκῷ ιδιώματι λανθάνοντι καὶ ἐν τῷ Ἀγγλικῷ ὕμνῳ. Καὶ λίαν ἀξιοσημείωτον τυγχάνει προσέτι τὸ ὅτι ἐν ἀμφοτέροις τοῖς σημείοις ὁ ὅρος «εὐδοκία» εἶναι ἀκριβέστερον καὶ πληρέστερον ἐμφαντικὸς «τῆς Ἐκεῖνου εὐνοίας (εὐδοκίας)» μᾶλλον παρὰ τῆς «τοῦ ἀνθρώπου εὐνοίας (εὐδοκίας)». Ἡ «εὐδοκία» λοιπὸν ἀναφέρεται εἰς τοῦ Θεοῦ τὴν συμπάθειαν, τὴν εὐνοίαν, τὴν εὐμένειαν.

Οἱ «υἱοὶ τῆς εὐδοκίας» εἰσὶν, ἄρα, οἱ ἄνθρωποι, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς «ἐν τῷ πλοῦτῳ τῆς εὐσπλαγχνίας Αὐτοῦ» προσφέρει τὴν συμπάθειαν, τὴν εὐνοίαν, τὴν χάριν Αὐτοῦ.

Κατὰ τὴν ἄποψιν, τὴν νέαν ταύτην, τῶν χειρογράφων τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης οὔτε ὁ τύπος τῆς Ὀνομαστικῆς «εὐδοκία» ὀρισμένων ἑλληνικῶν χειρογράφων, οὔτε ἡ μετάφρασις τοῦ Ἰερωνύμου, οὔτε καὶ ἡ τοῦ Λουθήρου ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ εἶναι ὀρθαί. Ἡ εἰρήνη, τὴν ὁποίαν ἀναγγέλλει ἡ ἀγγελικὴ ὕμνωδία τῆς ἀγίας νυκτὸς τῶν Χριστουγέννων, δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν «ἀγαθὴν θέλησιν» τῶν ἀνθρώπων. Διότι, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, μικρὰ θὰ ὑπῆρχεν ἐλπίς, ὅτι ἡ εἰρήνη αὕτη κάποτε θὰ ἐγένετο πραγματικότης.

Ἡ εἰρήνη, τὴν ὁποίαν οἱ Ἀγγελοι ψάλλουν καὶ ἡ ὁποία μάλιστα δὲν εἶναι ἐξωτερικὴ εἰρήνη, ἐξαρτᾶται ἐκ μόνης τῆς ἀγαθῆς καὶ πλήρους χάριτος Βουλῆς τοῦ Θεοῦ, ἐκ τῆς «εὐδοκίας» Αὐτοῦ, τῆς συμπαθείας καὶ εὐνοίας Αὐτοῦ δηλονότι πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους.

Καὶ ἐκεῖ γίνεται ἡ εἰρήνη αὕτη πραγματικότης, ὅπου ὁ Θεὸς συγκαταβαίνει ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ οἱ ἄνθρωποι φυσικὰ ἀναγνωρίζουσι τὸν Χριστὸν ὡς Θεὸν καὶ Λυτρωτὴν των, προσκυνοῦντες Αὐτὸν γονυκλινεῖς ὡς οἱ ποιμένες καὶ οἱ Μάγοι. Τοῦτο ἀναγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις ἡ Ἀγγελικὴ ὕμνωδία τῆς ἀγίας νυκτὸς τῶν Χριστουγέννων!

Ἀρχιμ. ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἡ βεβαίωσις τῆς ἐνότητος.

Λίαν ὀρθῶς ἐτονίσθη ὑπὸ τοῦ καθημερινοῦ Τύπου, ὅτι ἡ ἐπίσκεψις τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου εἰς τὰ λοιπὰ Ὁρθόδοξα Πατριαρχεῖα τῆς Ἀνατολῆς ἔδωκε μίαν νέαν εὐκαιρίαν, ἵνα ἐκδηλωθῇ καὶ διαλάμψη ἡ πνευματικὴ δύναμις καὶ ἐνότης, ἥτις ζωοποιεῖ πάσας τὰς ἐπὶ μέρους Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας.

Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης τὸ ταξίδιον τοῦ Παναγιωτάτου ἔχει μεγίστην σημασίαν καὶ ἀποστολήν. Δίδει εὐκαιρίαν νὰ συνειδητοποιήσωμεν ὅτι, ἐναντι τῶν διαφανομένων τάσεων τῆς Δύσεως πρὸς ἀναζήτησιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος καὶ τῆς γεφυρώσεως τῶν ὑπαρχόντων ἐκκλησιαστικῶν χασμάτων, ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολή, διὰ τῆς ἐγκαρδίου ἐπαφῆς τῶν Προκαθημένων τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν τῆς καὶ διὰ συγχροτέρας πνευματικῆς ἐπικοινωνίας μεταξὺ αὐτῶν, πρέπει νὰ βεβαίωσιν τὴν ὑφισταμένην ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς πνευματικὴν ἐνότητα καὶ νὰ τὴν προβάλῃ εἰς τὸν διεσπασμένον καὶ κατατεμαχισμένον κόσμον τῆς Δύσεως.

Μόνον ἡ βεβαίωσις τῆς ἐνότητος ταύτης θὰ προφυλάξῃ ἀπὸ ματαίων καὶ ἀσκοπῶν ἐνωτικῶν προσπαθειῶν φλωρεντιανοῦ χαρακτῆρος καὶ θὰ καταστήσῃ εἰς πάντας φανερόν, ὅτι ἡ μόνη ὁδὸς πρὸς ἐπίτευξιν τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι τὸ νὰ ἐμφανίζηται, ὡς εἶναι, ἡ Ὁρθοδοξία ἐνιαία καὶ τὸ νὰ ἐπιστρέφωσιν πρὸς αὐτήν, ὡς πρὸς τὴν Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων, οἱ ἀπ' αὐτῆς ἀπομακρυνθέντες.

Ἡ ἀθόρυβος ἐργασία.

Οἱ εἰς ἄλλην σελίδα τοῦ παρόντος τεύχους τῆς «Ἐκκλησίας» δημοσιευόμενοι λόγοι τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου καὶ τοῦ Γεν. Διευθυντοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας Καθηγητοῦ κ. Ἀνδρέου Φυτράκη, οἵτινες ἐξεφωνήθησαν κατὰ τὴν τέλει τῶν ἁγιασμοῦ ἐπὶ τῇ ἀποπερατώσει τοῦ—παρὰ τὸ προσκύνημα τῆς ἁγ. Βαρβάρας Δαφνίου—καλλιμαρμάρου οἰκοδομήματος τῆς «Σχολῆς Διακονισσῶν» καὶ τοῦ «Ὁἴκου Φοιτητρίας», δεικνύον, ὅτι ἐν τοῖς Καθιδρύμασι τούτοις τελεῖται μία ἀθόρυβος ἐργασία, τῆς ὁποίας οἱ καρποὶ ἤδη εἶναι φανεροί.

Ἡ ἐκπαίδευσις τῶν «διακονισσῶν—κοινωνικῶν λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας» καὶ ἡ χριστιανοπρεπὴς μόρφωσις, ἥτις παρέχεται εἰς τὰς ἐν τῷ «Ὁἴκῳ Φοιτητρίας» διαμενοῦσας σπουδαστρίδας, ἀποτελεῖ τὴν ἀπαρχὴν μιᾶς νέας περιόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν ὁποίαν αὐτὴ, ἀκολουθοῦσα τὴν μακροαίωνα παράδοσιν αὐτῆς, θὰ εἶναι ζωτικὴ ἐν τῇ κοινωνίᾳ δύναμις καὶ θὰ κοσμηθῇ ὑπὸ τῶν ἡρωίδων τῆς τε χριστιανικῆς διακονίας καὶ τῆς «κατ' οἶκον Ἐκκλησίας». Ὅθεν πάντες οἱ ἀρμόδιοι καὶ ἰδιαίτατα οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας μας πρέπει ἀπ' ἐνὸς μετὰ στοργῆς καὶ κατανοήσεως νὰ περιβάλλουν τὰ ἰδρύματα ταῦτα, ἅτινα προετοιμάζουσιν λαμπρὸν τὸ μέλλον τῆς, καὶ ἀπ' ἑτέρου νὰ φροντίζουσιν πρὸς ἀπο-

στολήν εἰς αὐτὰ ἀρίστον κατὰ πάντα προσώπων, ἵνα ἐξέλθουν ἐξ αὐτῶν ὅσον τὸ δυνατόν ἐκλεκτότερα στελέχη τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ἡ «Ἐκκλησία» εὐχεται, ὅπως σὺν τῷ χρόνῳ ἐκ τῶν τάξεων τῶν νεανίδων, αἵτινες ἐκπαιδεύονται ἐν τοῖς Καθιδρύμασι τούτοις, προέλθουν καὶ τινες διακόνισσαι ἐξ ὀλοκλήρου ἀφιερωμέναι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς ἦσαν αἱ διακόνισσαι τῶν βυζαντινῶν χρόνων. Τοῦτο θὰ ἦτο μία ὡραία συμβολὴ εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ γυναικείου μοναχικοῦ θεσμοῦ.

«Ἁγιος Ἰωάννης ὁ Ἐλεήμων».

Ἐν συνεχείᾳ καλὸν εἶναι νὰ σημειωθῇ, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία σήμερον δὲν καθωραΐζεται μόνον διὰ Καθιδρυμάτων, ἰδρυθέντων ἀμέσως μετὰ τὴν φροντίδα τῆς Διοικούσης Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἀποστολικῆς τῆς Διακονίας, ἀλλὰ κοσμεῖται καὶ ὑπὸ ἄλλων πνευματικῶν ἰδρυμάτων, ἅτινα, ἐντὸς τῶν κόλπων αὐτῆς, δροῦν καὶ ἐργάζονται πρὸς ἀκτινοβολίαν τοῦ φωτός τῆς ζωῆς ὀρθοδόξου πίστεως.

Ἐν τοιοῦτο ἴδρυμα εἶναι καὶ τὸ παρὰ τὸν Ἱερὸν Ναὸν Ἁγίου Γεωργίου—Ἀκαδημίας Πλάτωνος προσφάτως ἐγκαινισθὲν πολυόροφον κτίριον τῆς λαμπρᾶς Ὁρθοδόξου Φιλανθρωπικῆς Ἀδελφότητος «Ἁγιος Ἰωάννης ὁ Ἐλεήμων», ἥτις, ὀφείλουσα τὴν ἀρχὴν καὶ σύστασιν τῆς εἰς θερμογῶν κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀσκεῖ ἐν ἀσθηρῶς ὀρθοδόξῳ πνεύματι τὰ ἔργα τῆς χριστιανικῆς προνοίας καὶ ἀγαθοεργίας. Τὸ νέον κτίριον περιλαμβάνει τὰ Γραφεῖα τῆς ἀδελφότητος, τὴν αἴθουσαν τῶν ὁμιλιῶν καὶ οἰκοτροφεῖον τῶν ἀπὸρων φοιτητῶν καὶ ἐργαζομένων νέων.

Ἄς εὐχηθῶμεν, ὅπως ἐν τοῖς κόλποις τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἐκκολαφθῶν καὶ ἀναπτυχθῶν πολλὰ τοιαῦτα ἰδρύματα, ἐργαζόμενα ὑπὸ τὴν αἰγίδα αὐτῆς καὶ συντελοῦντα εἰς τὴν λαμπροτέραν ἐμφάνισιν τῆς. Τὸ ἐγκαινισθὲν νέον λαμπρὸν κτίριον ἀποδεικνύει, ὅτι ὅταν ὑπάρξῃ ὁ ἀνιδιοτελής καὶ θερμογῶν κληρικὸς καὶ πνευματικὸς ἡγέτης, τότε ἡ συγκομιδὴ εἶναι πλουσία καὶ παρουσιάζονται ἅπτα τὰ τεκμήρια τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ ἀγάπης τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος.

Ἡ ἀξιολογώτατη Ὑπουργικὴ Ἐγκύκλιος.

Ὁ Ὑπουργὸς Θερησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Βογιατζῆς διὰ προσφάτου ἐξαιρετικῶς ἐπειγούσης Ἐγκυκλίου αὐτοῦ πρὸς τοὺς Γενικοὺς Ἐπιθεωρητὰς καὶ Ἐπιθεωρητὰς Μέσης καὶ Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως, κατὰ τρόπον ἄξιον ἰδιαιτέρας ἐξάρσεως, συνιστᾷ τὰ γνωστὰ περιοδικὰ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας «Χαρούμενο Σπίτι» καὶ «Χαρούμενα Παιδιά», ἅτινα ἀνταποκρίνονται πληρέστατα εἰς τοὺς ὑπ' αὐτῶν ἐπιδιακομένους σκοπούς.

Ἐγκρίνομεν, —τονίζει ἡ ἀξιολογώτατη Ὑπουργικὴ αὕτη Ἐγκύκλιος—, ὅπως τὰ περιοδικὰ ταῦτα κυκλοφορῶσιν ἐντὸς τῶν Σχολείων, ὡς καὶ τὸ περιοδικὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρῶθροῦ Σταυροῦ, συνιστώμεν

δὲ τὴν προμήθειαν τοῦ Περιοδικοῦ «Τὸ Χαρούμενο Σπίτι» ὑπὸ τῶν Σχολικῶν Βιβλιοθηκῶν καὶ μαθητῶν τῶν ἀνωτέρων τάξεων τῶν Γυμνασίων, καὶ τοῦ περιοδικοῦ «Τὰ χαρούμενα Παιδιά» ὑπὸ τῶν αὐτῶν Βιβλιοθηκῶν καὶ τῶν μαθητῶν τῶν Δημοτικῶν Σχολείων καὶ τῶν κατωτέρων τάξεων τοῦ Γυμνασίου. Πρὸς τοῦτο συνιστῶμεν, ἵνα τὰ ἀνωτέρω Περιοδικὰ τύχῃσι τῆς δεύσης πρὸς τοὺς μαθητὰς συστάσεως καὶ πάσης ἐν γένει ἀπὸ μέρους τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν ἐνισχύσεως, ὡς ἀποβλέποντα εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς χριστιανικῆς καὶ ἐθνοπρεποῦς ἀγωγῆς τῶν μαθητῶν».

Νομίζομεν, ὅτι ἡ Ὑπουργικὴ αὐτὴ ἐγκύκλιος εἶναι ἡ ἀναγνώρισις καὶ ἐπιβράβευσις τῶν φιλοτίμων προσπαθειῶν, τὰς ὁποίας κατέβαλε κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία, ἵνα παρουσιάσῃ τὰ περιοδικὰ ταῦτα, ὡς καὶ ἄλλοτε ἐσημειώσαμεν, κατὰ πάντα ἄρτια, συγχρονισμένα καὶ ἐξυπηρετούμενα τὸς ὑψηλοὺς πνευματικὸς σκοποὺς αὐτῶν.

Πρὸς τοῦτους ἐλπίζομεν, ὅτι ἡ δύστασις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ θὰ τύχῃ τῆς δεύσης προσοχῆς ἐκ μέρους τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ κόσμου. Εἶναι καιρὸς πλέον νὰ ἀρχίσῃ ἡ συστηματικὴ ἀντίδρασις ἐναντίον τῶν φθοροποιῶν ἐπιδράσεων, τὰς ὁποίας δέχεται ἐκ τοῦ κακοῦ ἐντύπου ἢ μαθητιῶσα νεολαία μας. Καὶ ἄριστον ἀκριβῶς θετικὸν μέσον πρὸς τοῦτο εἶναι ἡ εἰς τὰς τάξεις αὐτῆς διάδοσις τοῦ συγχρονισμένου χριστιανικοῦ ἐντύπου.

Λαμπρὰ μυσταγωγός.

Καθ' ἃ πληροφορεῖ ἡμᾶς τὸ ἐν Γενεῇ ἐκδιδόμενον «Μηνιαῖον Δελτίον Πληροφοριῶν», ἡ φυσιογνωμία καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ἐν τῇ Ὁρθόδοξῃ Ἐκκλησίᾳ μοναχικοῦ βίου μελετῶνται μετὰ ἰδιαιτέρας προσοχῆς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐν τῇ Δύσει. Οὕτως ἐν προσφάτῳ συνεδρίῳ τοῦ Pontifical Oriental Institute τῆς Ῥώμης ἀντιπρόσωποι τῶν δυτικῶν μοναστικῶν κέντρων ἐξῆραν τὸ γεγονός, ὅτι ἡ ἀκμὴ τῆς πατερικῆς φιλολογίας ὀφείλεται εἰς τὴν ἐν τοῖς Μοναστικοῖς Κέντροις τῆς Ἀνατολῆς ἐκκίνησιν καὶ ἐμπνευσιν παλλῶν Πατέρων. Ὡσαύτως ὁ καθηγητὴς Rezas ἠσχολήθη περὶ τὴν διοργάνωσιν τῶν Ἱ. Μονῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἐτόνισε τὴν μεγίστην ἐπιρροὴν τοῦ Θεοδώρου Στουδίτου ἐπὶ τῆς Δύσεως, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν μαρτυριῶν τοῦ ἁγ. Νελλου τοῦ Rossano (1' αἰῶν). Καὶ ὁ ἐν Ῥώμῃ Καθηγητὴς Beck ἀνέλυσε τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἁγ. Ἐφραίμ τοῦ Σύρου, τῶν ἔργων τοῦ ὁποίου ἐτοιμάζεται νέα ἔκδοσις, ἐπὶ τῇ βάσει νέων χειρογράφων.

Πᾶσαι αἱ ἀνωτέρω ἐκδηλώσεις ἀποτελοῦν νέαν πτυχὴν ἐνθεν μὲν τοῦ ὁσημέραι ἀξαναομένου ἐν τῇ Δύσει ἐνδιαφέροντος πρὸς γνῶσιν καὶ μελέτην τῆς Ὁρθόδοξου Ἀνατολῆς, ἐτέρωθεν δὲ τῆς γενικῆς ἐν τοῖς ἐπιστημονικοῖς κύκλοις διαπιστώσεως, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Παράδοσις ἀποτελεῖ τὴν λαμπρὰν μυσταγωγὸν ὀλοκλήρου τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου.

«Οἱ λίθοι κεκράζονται».

Ὁ ἐναρκτήριος λόγος τοῦ ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Ἐντεταλμένου

Ὑφηγητοῦ τῆς Χριστιανικῆς καὶ Βυζαντινῆς Ἀρχαιολογίας κ. Κωνσταντίνου Καλοκώρη, ἀναφερόμενος εἰς τὰς εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν τοῦτον κλάδον ἀφορώσας νεωτέρας ἐρεῦνας ὑπῆρξε κατὰ πάντα ἐξαιρετός. Ὁ λόγος οὗτος δὲν διεκρίνετο μόνον διὰ τὴν κατὰ πάντα ἄρτιαν ἐνημέρωσίν του ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ προβλήματα καὶ τὰς νεωτάτας ἐξελλίξεις καὶ προόδους τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογίας, ἀλλὰ καὶ ἀπετέλει ἕνα ὕμνον διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν.

Ὡς ἐτόνισεν ὁ κ. Ὑφηγητῆς, αἱ νεώταται ἀρχαιολογικαὶ ἐρευναι οὐ μόνον ἀνακαλύπτουν τὰς ῥίζας τῆς χριστιανικῆς τέχνης εἰς τὴν ἐξελληνισμένην Ἀνατολήν, ἀλλὰ καὶ ἀποδεικνύουν, ὅτι ἡ λειτουργικὴ παράδοσις τῆς Ὁρθόδοξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἀνάγεται εἰς αὐτὴν τὴν πολὺν χριστιανικὴν ἀρχαιότητα. Ἀληθῶς, ὡς εἶπεν, «οἱ λίθοι κεκράζονται» πρὸς πιστοποίησιν τοῦ κύρους τῆς Ἀνατολικῆς παράδοσεως, τοῦθ' ἔπερ ἀναγνωρίζουν καὶ ὁμολογοῦν οἱ ἐπιφανέστεροι τῶν Δυτικῶν ἐρευνητῶν.

Ἐπὶ πλέον ἄξιον ἰδιαιτέρας μνείας εἶναι, ὅτι αἱ ὑπ' αὐτοῦ ἀναφερθεῖσαι ἐν Ἑλλάδι σπουδαιόταται ἀρχαιολογικαὶ ἐρευναι τῶν τελευταίων δεκαετηρίδων ἀποδεικνύουν, ὅτι ἡ ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησία τῶν βυζαντινῶν χρόνων ἐγγνώρισε λαμπρὰν ἀνθησιν καὶ ἀκμὴν, ὡς μαρτυρεῖται ἐκ τοῦ πλούτου τῶν ἀνακαλυφθέντων μνημείων αὐτῆς, ὧν εἰδικὴ μνεῖα ἐγένετο εἰς τὸν κατὰ πάντα ἄριστον ἐναρκτήριον λόγον τοῦ νέου Ὑφηγητοῦ. Σημειωθῆτω ὑφ' ἡμῶν, ὅτι τῶν ἐρευνητῶν τούτων μετέσχε προσωπικῶς καὶ ὁ κ. Καλοκώρης, ἀναδειχθεὶς, καὶ κατὰ τὰς ὁμολογίας μεγάλων ξένων εἰδικῶν Ἐπιστημόνων, εἰς ἕνα τῶν πρωτεργατῶν τῆς τελευταίας λαμπρᾶς τῶν ἐξελλίξεως, ἧτις ἀποκαλύπτει τὸ μεγαλεῖον τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας. Ἡ «Ἐκκλησία» εὐχεται, ὅπως ὑπὸ τὴν πνοὴν τοῦ νέου ἀκαδημαϊκοῦ διδασκάλου τῆς Χριστιανικῆς καὶ Βυζαντινῆς Ἀρχαιολογίας ἐξερευθεῖν νέοι τελεσφόροι τρόποι καλλιτεχνίας τῆς πρὸς τὴν βυζαντινὴν τέχνην ἀγάπης τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἐὰν οἱ Βούλγαροι καὶ οἱ Δυτικοὶ στρέφον τὸ ἐνδιαφέρον των πρὸς τὴν βυζαντινὴν τέχνην, πολὺ περισσότερον πρέπει τοῦτο νὰ συμβῇ παρ' ἡμῶν. Εἴμεθα ἀπολύτως βέβαιοι, ὅτι οἱ ὑπὸ τοῦ κ. Καλοκώρη διδαχθησόμενοι θὰ γίνοντο φορεῖς καὶ σημαιοφόροι τῆς προσπαθείας ταύτης.

Ἐπερ ὑποχρέωσις.

Σχετικὰ πρὸς τὰ ἐν τῇ προηγουμένῃ παρατηρήσει λεχθέντα εἶναι τὰ πορίσματα τῶν τελευταίων ἐρευνητῶν ἐν σχέσει πρὸς τὰς θανασιᾶς μικρογραφίας, αἰτνες κοσμοῦν τὰ χειρόγραφα Εὐαγγέλια ἢ ἀρχαῖα κείμενα. Οὕτως, ὡς πληροφοροῦμεθα πάλιν ἐκ τοῦ ἀνωτέρω μνημονευθέντος Δελτίου Πληροφοριῶν, ὁ Ἑλβετὸς βυζαντινολόγος François Fosca, ἀσχοληθεὶς ἐσχάτως περὶ τὴν τέχνην αὐτῶν, τονίζει, ὅτι τὸ Ὁρθόδοξον Βυζάντιον ὑπῆρξε τὸ λίκνον τῆς τέχνης τῶν μικρογραφιῶν, τῶν ἱερῶν μονῶν αὐτοῦ ἀποτελουσῶν ἰδιαιτέραν σχολὴν μὲ ἰδίαν καλλιτεχνικὴν παράδοσιν καὶ γραμμὴν καὶ χρησιμοποιοῦσῶν ἀνεξιχνίαστον θανασιανὴν σύνθεσιν τῶν χρωμάτων.

Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος καὶ ὁ Ἄγγλος A. Laurice τονίζει, ὅτι ἡ ἐπίδρασις τοῦ Βυζαντινοῦ ἐπὶ τῆς Δυτικῆς

τέχνης υπήρξε τεραστία. Οἱ Γότθοι ἢ Ἴταλοι μικρογράφοι καὶ καλλιγράφοι τῆς Δύσεως χρησιμοποιοῦν τὴν ἰδίαν πένναν καὶ μελάνην, τὴν ὁποίαν χρησιμοποιοῦν καὶ οἱ Βυζαντινοί. Ὡσαύτως ἡ ἔρευνα τῶν μικρογραφιῶν ἀποδεικνύει τὴν βυζαντινὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἰρλανδίας καὶ Σκωτίας, αἵτινες εἶχον λειτουργικὴν προᾶξιν ὅλων διάφορον τῆς ὁωμαϊκῆς καὶ ἀνάλογον πρὸς τὴν τοῦ Βυζαντίου. Οἱ Ἰρλανδοὶ λ.χ. διασφύζον εἰς τὰ ψαλτήρια τὴν παράδοσιν τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἀπονέμουν σεβασμὸν εἰς τοὺς Μάρτυρας καὶ τὰς Κανονικὰς Διατάξεις τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Πάντα ταῦτα ἀποτελοῦν νέαν ὑπόμνησιν δι' ἡμᾶς, ὅτι δὲν πρέπει μόνον νὰ εἰμεθα ὑπερήφανοι διὰ τοὺς ἐπὶ τῶν βυζαντινῶν προγόνων μας κληροδοτηθέντας εἰς ἡμᾶς πνευματικὴν θησαυρὸς, ἀλλ' ἔχομεν ἱερὰν ὑποχρέωσιν διὰ τὴν ἀνάδειξιν καὶ προβολὴν αὐτῶν καὶ τὴν περαιτέρω ἀξιοποίησίν των. Πλεῖστοι λ.χ. πολῦτιμοι μικρογραφίαι τῶν χειρογράφων τῶν μοναστηρίων μας περιμένουν ἀκόμη ὑπομονητικῶς τὸν ἐρευνητὴν, ὅστις θὰ ἐξαγάγῃ αὐτὰς ἐκ τῆς ἀφανείας καὶ θὰ μεταδώσῃ τὸ λαμπρὸν μῆνυμά των εἰς ὅλον τὸν χριστιανικὸν κόσμον.

Ἀξιοζήλευτος ὁμοιομορφία.

Καθ' ἃ ἀνεγράφη εἰς τὸν καθημερινὸν τύπον, ἐκ τῆς προσφάτου ἐπισήμου στατιστικῆς περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι Ὀρθοσκείων συνάγεται, ὅτι οἱ Ὀρθόδοξοι ἀντιπροσωπεύουν τὰ 97,90% τοῦ πληθυσμοῦ καὶ οἱ Μουσουλμᾶνοι τὰ 1,47% ἐνῶ τὰ ἐλάχιστα ὑπόλοιπα ἀνήκουν εἰς ἄλλας ὁμολογίας. Ἀσφαλῶς δὲν ὑπάρχει ἄλλη χώρα εἰς τὸν κόσμον μὲ τὴν ἴσην θρησκευτικὴν ὁμοιογένειαν, ὅσην ἔχει ἡ Ἑλλάς.

Πράγματι εἰμεθα ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης προνομιοῦχοι καὶ ἀξιοζήλευτοι. Τὸ ὅτι ὁ ἐθνικός μας ὀργανισμὸς ἐμφορᾶται ὑπὸ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἐξηγεῖ τὸν ἀκατάβλητον δυναμισμόν τοῦ Ἔθνους μας καὶ τὴν ὡς ἀετοῦ ἀνακαινιζομένην νεότητά αὐτοῦ. Αὐτὸ τὸ πλεονέκτημά μας ἐπιβουλεύονται οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεώς μας. Καὶ προσπαθοῦν διὰ παντός τρόπον νὰ σπείρουν ζιζάνια ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν, νὰ διασπάσουν τὴν ὁμοιομορφίαν μας καὶ νὰ νοθεύσουν τὸ περιεχόμενον τοῦ μακραίωνα ἐθνικοῦ ὑποσυνειδήτου μας.

Ἄλλ' ἡμεῖς ἄς παραμένωμεν πάντοτε ἀγρυπνοὶ. Ἄς διαφυλάττωμεν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ τὴν ἐνότητά μας καὶ τὴν σταθερὰν ἐμμονὴν καὶ προσήλωσίν μας εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν μας. Καὶ ἄς προσπαθῶμεν, ὥστε ἐν τῷ μέλλοντι ἡ πνευματικὴ Ἐνότης τοῦ Ἔθνους μας νὰ βεβαιωθῇ καὶ ἐμβαθυθῇ καὶ διὰ τῆς ἐνότητος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως. Τοιοῦτοτρόπως συμπεριφερόμενοι, θὰ συντελέσωμεν εἰς τὴν δόξαν οὐ μόνον τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἔθνους.

Ἡ ἀγωνία τοῦ ἀνθρώπου.

Αἱ περὶ τῶν θρησκευτικῶν ζητημάτων ἀπόψεις τοῦ δημοσιογράφου κ. Ἀγγέλου Τερζάκη, διεπόμεναι ὑπὸ μίας ἀοριστίας, ἣτις δὲν διαφωτίζει ἐπαρ-

κῶς τοὺς ἀναγνώστας του, οὐδόλως εὐρίσκουν ἡμᾶς συμφώνους.

Τὸ ὅτι οὗτος λ.χ. γράφει, ὅτι ἡ ἀγωνία τοῦ ἀνθρώπου ἐγκεῖται κυρίως εἰς τὸν φόβον μήπως ὁ πόθος ἡμῶν διὰ τὴν ἀθανασίαν εἶναι εἰς εὐσεβῆς πόθος, ἀποτελεῖ ὑπερβολικὸν ἰσχυρισμόν, οὐδόλως ἀνταποκρινόμενον εἰς τὰ βιώματα τοῦ ὀρθοδόξου πιστοῦ. Οὗτος, ἰδίως ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ λατρείᾳ, δὲν ποθεῖ ἀπλῶς τὴν ἀθανασίαν, ἀλλὰ βιοῖ οὐ μόνον τὸ παρελθόν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐσχατολογικὸν στοιχεῖον καὶ τὴν αἰωνιότητα ὡς ἐν διαρκῆ παρὸν καὶ ὡς δύναμιν κινουσαν αὐτὸν ἐν τῷ παρόντι. Ὡστε οὐ μόνον δὲν ἔχει ἐντὸς αὐτοῦ ἀγωνίαν καὶ φόβον διὰ τὴν αἰωνιότητα, ὡς ἰσχυρίζεται ὁ κ. Τερζάκης, ἀλλ' ἀντιθέτως ἔχει τὴν χαρὰν, ἣτις ἀπορρέει ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς ἐμπειρίας, ὅτι ἀπὸ τῆς παρουσίας ζωῆς προγένηται τῆς «ἀλήκτου χαρᾶς» καὶ αἰωνίου «εὐφροσύνης». Ἡ περὶ τῆς αἰωνιότητος δὲ πεποίθησις καὶ βεβαιότης του ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἀπορρέει ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι οὗτος, ὡς ὁ ἐν Χριστῷ ἐλεύθερος ἄνθρωπος, ἔχει παλμούς αἰωνίους καὶ συλλήψεις πνευματικῆς, εἰς τὰς ὁποίας κατοπτρίζεται ἡ αἰωνιότης.

Ἐπὶ πλέον θὰ ἔπρεπε νὰ σημειώσωμεν, ὅτι ἡ ἀγωνία τοῦ ἀνθρώπου, περὶ τῆς ὁποίας ὁμιλεῖ ὁ μνημονεὺς δημοσιογράφος, ὀφείλεται πρωτίστως καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀφ' ἐνός εἰς τὴν συνειδήσιν τῆς ἐνοχῆς, ἣτις δὲν ποθεῖ, ἀλλ' ἀπωθεῖ τὴν ἰδέαν τῆς ἀθανασίας καὶ γίνεται τὸ κυριώτερον αἷτιον τῆς ἀπιστίας, καὶ ἀφ' ἐτέρου εἰς τὴν ἐκ τῆς ψυχῆς ἀπόθησιν τῆς ἰδέας τῆς ἀθανασίας, τοῦθ' ὅπερ — κατὰ τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ κορυφαίου ψυχιάτρου Jung — εἶναι ἡ αἰτία τῶν πλείστον ψυχονευρώσεων τῶν ἐνηλίκων.

Εὐγλωττον καὶ πειστικόν.

Ὁ Μακαριότατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεόκλητος, ὡς Πρόεδρος τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἀπέστειλε πρὸς τὸν παρὰ τῇ Προεδρίᾳ τῆς Κυβερνήσεως Ὑφυπουργὸν κ. Γρ. Τριανταφυλλῆσκον τὸ κάτωθι σπουδαιότατον ἔγγραφον:

«Ἐξοχώτατε,

Εἶναι κοινὴ πλέον πεποίθησις ὅτι τὸ Ραδιόφωνον κατέστη ἰσχυρότατον καὶ ἀποτελεσματικώτατον μέσον ἐπιδράσεως ἐπὶ τοῦ λαοῦ. Προσπαθεῖ νὰ μετέχῃ διὰ τῶν ἐκπομπῶν του τῆς ζωῆς τοῦ ὅλου Ἔθνους, νὰ παρακολουθῇ καὶ ἐπηρεάσῃ συνεχῶς τοὺς παλμούς τῆς κοινωνίας, νὰ ἀναζωογονῇ ἐκάστοτε τὰ θρησκευτικὰ καὶ ἐθνικὰ γεγονότα εἰς τὰς ψυχὰς ὅλων μας, καθὼς αἱ ἐκπομπαὶ αὐτοῦ μεταφέρονται διὰ τῶν αἰθέρων εἰς πάσας τὰς γωνίας τῆς Ἑλληνικῆς καὶ πέραν γῆς.

Ἀπὸ ὅλην αὐτὴν τὴν προσπάθειαν εἶναι προφανές ὅτι ἀπουσιάζει ἐν οὐσιῶδες στοιχεῖον, τὸ ὁποῖον εὐρίσκει τις εἰς τὰς ἐκπομπὰς τῶν πλείστον ἐκ τῶν πεπολιτισμένων Κρατῶν. Ἡ σύντομος δηλονότι προσεσχῆ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἡμερησίου προγράμματος τῶν ἐκπομπῶν.

Ἡ Ἑλλάς, ὁμολογεῖται ὑπὸ πάντων, ὅτι εἶναι

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Ιερά Σύνοδος

'Η 'Ι. Σύνοδος συνήλθεν εις τακτικές συνεδριάσεις τήν 1ην, 3ην, 8ην, 10ην και 15ην Δεκεμβρίου, ασχοληθείσα περί διάφορα θέματα τρεχούσης φύσεως. Κατά τήν τελευταίαν συνεδρίαν απέφασεν, όπως διακόψη τās εργασίας αυτής λόγω τών επί θύραις εορτών, επαναλάβη δέ αυτās τήν 20ήν 'Ιανουαρίου. 'Επί ταίς διακοπαίς ο Μακ. Πρόεδρος ηύχθη τοίς Σεβ. Συνοδικοίς τὰ δέοντα.

'Αποστολική Διακονία. 'Η 'Επιτροπή επί του καταρτισμού του νέου ενιαίου προγράμματος τών Κατηχητικών Σχολείων τής 'Εκκλησίας τής 'Ελλάδος, συνελοῦσα εις επανειλημμένους συνεδριάσεις, έλαβε γνώσιν τών πορισμάτων τών εργασιών τών δι' έκαστον κύκλον αρμοδίων 'Υποεπιτροπών, τούτων δέ ή μελέτη συνεχίζεται προς λήψιν τελικῶν αποφάσεων.

— Τῇ 10ῃ τρέχοντος μηνός, έτελέσθη υπό του Μακ. 'Αρχιεπισκόπου έν τῷ μεγάρῳ τῆς «Σχολῆς Διακονισσῶν», ένθα στεγάζεται επί του παρόντος και ο «Οίκος Φοιτητρίας», ο επί τῆς ολοκληρώσει του κτηρίου 'Αγιασμός, επί παρουσίᾳ 'Ιεραρχῶν, Καθηγητῶν του Πανεπιστημίου και τῆς Σχολῆς Διακονισσῶν, εκπροσώπων του Παγκ. Συμβουλίου 'Εκκλησιῶν κ.ά. Μετά τήν Ιεράν τελετήν, ωμίλησεν ο Γεν. Διευθυντής τῆς 'Αποστολικῆς Διακονίας Καθηγητής κ. 'Ανδρ. Φυτράκης, ὅστις ἐξήρε τήν σημασίαν του συντελεσθέντος έργου και τών δι' αὐτοῦ ἐξυπηρετουμένων ἐκκλησιαστικῶν σκοπῶν και ἐξέφρασε τās προς τούς συντελεστās αὐτοῦ ὀφειλόμενας εὐχαριστίας. 'Ακολούθως δέ ωμίλησεν ο Μακ. 'Αρχιεπίσκοπος, ὅστις διηρημήνευσε τήν χαράν τῆς 'Εκκλησίας διά τὸ συντελεσθῆν έργον και τήν εὐαρέσκειαν Αὐτοῦ διά τήν ἀρξασμένην ἤδη ἐπιτυχῶς ἀξιοποίησην αὐτοῦ, ἐτόνισε δέ τήν ἰδιαίτεράν σημασίαν τούτου.

— Διά τήν ἐπανάληψιν τῆς ἀπό μακροῦ διακοπείσης ἐπικοινωνίας τῆς 'Απ. Διακονίας μετά του εὐσεβοῦς λαοῦ ἀπό του 'Εθν. Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τών 'Αθηνῶν παρεκλήθη ἡ Διεύθυνσις τούτου, ὅπως παραχωρήσῃ και πάλιν τὸν προς τοῦτο ἀπαιτούμενον χρόνον διά μίαν ἑβδομαδιαίαν ἔκπομπήν.

— 'Επίσης παρεκλήθη τὸ παρά τῇ Προεδρίᾳ τῆς Κυβερνήσεως 'Υφυπουργεῖον Τύπου, ὅπως μεριμνήσῃ διά τήν εἰς τὸν Ραδιοφωνικὸν Σταθμὸν τῆς χώρας καθιέρωσιν ὀλιγολέπτου πρωϊνῆς καθ' ἑκάστην προσευχῆς, τῆς ὁποίας τήν ἔκπομπήν

τὸ ἐντονώτερον θρησκευόμενον Κράτος τῆς Ἑδρώπης, Ὁλόκληρος ἡ πολυκόμεντος και δημιουργικῆ ἀνὰ τοὺς αἰῶνας πορεία του συνυφάνθη μετά τῆς ἐννοίας τῆς πίστεως εἰς τὸν Θεὸν και τῆς ἀφοσιώσεώς του εἰς τήν Ὁρθόδοξον 'Εκκλησίαν του, γεγονός τὸ ὁποῖον δημιουργεῖ ἠδξήμενας ὑποχρεώσεις διά τās ἐπιγιγνομένας 'Ελληνικὰς γενεάς. Μία συνεπὴς εὐκαιρία πρωϊνῆς πενταλέπτου τὸ πολὺ θρησκευτικῆς ἀνατάσεως τῆς ψυχῆς τών 'Ελλήνων ἀκροατῶν θὰ συντελῆ τὰ μέγιστα εἰς τήν αἰσιόδοξον ἐπ' αὐτῶν ἀντιμετώπισιν τών προβλημάτων τῆς ἀρχομένης ἡμέρας και θὰ φέρῃ εἰς ἐπαφὴν τὸν λαὸν μας μετὸν Θεόν, τοῦ Ὁποῖου ἡ ἰδιαίτερα ἀγάπη προς τήν 'Ελλάδα τόσον ἐμφανῶς ἐπανειλημμένως ἐξεδηλώθη.

'Η σύντομος αὐτῇ προσευχῇ θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ περιλαμβάνῃ τήν μεστήν ὑψηλῶν νοημάτων Κυριακῆν προσευχὴν (τὸ «Πάτερ ἡμῶν»), εὐκρινῶς και καθ' ἔννοιαν ἀπαγγελλομένην, καθὼς ἐπίσης και σύντομον μελωδικὸν ἐκκλησιαστικὸν ὕμνον, διάφορον διά τās ἐπτὰ ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος, καθὼς και διά τās μεγάλας εορτὰς τοῦ ἔτους.

Παρακαλοῦμεν νὰ σημειώσῃτε, ὅτι ἡ 'Αποστολικὴ Διακονία τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος εἶναι

θὰ ἀναλάβῃ προθύμως ἡ 'Αποστολικὴ Διακονία.

— Τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ ἐγένετο έν τῇ Αἰθούσῃ τῆς 'Αποστολικῆς Διακονίας ἡ ἀπουσίᾳ τών πτυχίων εἰς τοὺς ἀποφοίτους τοῦ Πνευματικοῦ Φροντιστηρίου Κληρικῶν (Πεντέλης) τῆς 8ης σειρᾶς, ὑπὸ του Μακ. 'Αρχιεπισκόπου, ὅστις μετά τήν ὑπ' αὐτοῦ τελεσθεῖσαν Ιεράν 'Ακολουθίαν ἀπηύθυνε προς αὐτοὺς πατρικὰς συμβουλὰς και νουθεσίας και ἐξήρε τήν ἄξιαν τῆς έν τῷ Φροντιστηρίῳ συντελουμένης χάριν του 'Εφημεριακοῦ Κλήρου πνευματικῆς εργασίας. 'Εκθεσιν τών πεπραγμένων κατά τήν περίοδον ταύτην ἔκαμεν ο Διευθυντής του Φροντιστηρίου Πανσο. 'Αρχιμ. κ. Στεφ. Ματακούλιας, εἰς δέ τών ἀποφοίτων Κληρικῶν ἐξέφρασε τās εὐχαριστίας τούτων και τήν εὐγνωμοσύνην προς τήν 'Εκκλησίαν διά τήν ὑπὲρ αὐτῶν καταβαλλομένην προσπάθειαν.

— Τήν μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας οἱ Κληρικοὶ τοῦ Πνευματικοῦ Φροντιστηρίου παρεκάθησαν εἰς τήν τράπεζαν του Θεολογ. Οἰκοτροφείου, ο δέ συμπαρακάθησας Γενικός Διευθυντής τῆς 'Απ. Διακονίας Καθηγητής κ. 'Ανδρέας Φυτράκης, ὁμίλησας προς αὐτοὺς, ἐξήρε τήν σημασίαν του πνευματικῆς καθ' ὅλου έργου του Ιεροῦ Κλήρου έν ὄψει τών ἀναγκῶν τῆς συγχρόνου Κοινωνίας.

— Τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον τῆς 'Αποστολικῆς Διακονίας, έν τῇ συνεδρίᾳ αὐτοῦ τῆς 17ης τρ. μηνός, ἀπέφασιν, ὅπως τὸ Δελτίον τῆς «Ψωνῆς Κυρίου» παρέχηται δωρεάν εἰς πάντας τοὺς διαμένοντας εἰς Νοσοκομεία, Νοσηλευτικὰ και Φιλανθρωπικὰ Ἴδρύματα ἐνηλίκων ὡς και Φυλακὰς τῆς Χώρας, ἵνα μὴ στερδωνται τῆς διά του ἐντύπου τούτου τῆς 'Εκκλησίας καταλλήλου πνευματικῆς τροφῆς και οἱ έν δοκιμασίαις εὐρισκόμενοι και μὴ δυνάμενοι, ἕνεκα του λόγου τούτου, νὰ ἐκκλησιάζωνται.

— 'Εξεδόθη και ἐτέθη εἰς κυκλοφορίαν ο 21ος τόμος τῆς «Βιβλιοθήκης 'Ελλήνων Πατέρων και 'Εκκλησ. Συγγραφέων».

— Ὡσαύτως, ἐξεδόθησαν και ἐτέθησαν εἰς κυκλοφορίαν τὰ ἐξῆς βιβλία: 1) «Τὸ ὄνειρο του Πατέρα», διήγημα, 2) «Θρησκεία και διανόησις» και 3) «Τρομερὴ ἡ εὐθύνη» και διαφωτιστικὰ φυλλάδια.

— 'Εξεδόθη ἐπίσης και κυκλοφορεῖ τὸ ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας Συνοδικῆς 'Επιτροπῆς καταρτισθῆν «Ἡμερολόγιον τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος, του δισέκτου ἔτους 1960». Τιτλῶναι δρχ. 25.

διαθευμένη νὰ ετοιμάσῃ εἰς τὸν διά νεωτάτου τύπου μηχανημάτων πλήρως ἐξοπλισμένον ἴδιον αὐτῆς Ραδιοθάλαμον τās ταινίας ταύτας, τās ὁποίας και νὰ παραδώσῃ εἰς τὸ Ε.Ι.Ρ., εἰς τρόπον ὅστε ἐκείθεν νὰ γίνῃ ὁ ἐφοδιασμός ὄλων τῶν Ραδιοσταθμῶν τῆς Χώρας διά τῆς προσευχῆς ταύτης.

Πιστεύομεν ὅτι ἡ πρότασις αὐτῇ τῆς 'Εκκλησίας θέλει νιοθετηθῆ ὑπὸ τῆς 'Υμετέρας 'Εξοχότητος, εἰς τρόπον ὅστε νὰ καθιερωθῆ ἡ ὥρα και ἀφελιμοτάτῃ συνήθεια νὰ ἐγκαινιάζῃται ἐκάστη ἡμέρα διά τῆς εὐλαβοῦς ἀνατάσεως του ἀνθρώπου προς τὸν Θεόν, τὸν Δημιουργὸν και Προνοητὴν του Κόσμου.

Ἐδχέτης προς Κύριον

Ὁ Πρόεδρος

του Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς 'Απ. Διακονίας

Ὁ 'Αρχιεπίσκοπος

+ Ὁ 'Αθηνῶν Θεόκλητος

Τὸ ἔγγραφον τοῦτο εἶναι τοσοῦτω εὐγλωττον και πειστικόν, ὅστε εἴμεθα ἀπολύτως βέβαιοι, ὅτι ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνωμένη πρότασις θὰ γίνῃ εὐχαρίστως ἀποδεκτῆ.

Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Τῆ 28ῃ Νοεμβρίου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεόκλητος παρέστη ἐν τῷ Παν-επιστημίῳ Ἀθηνῶν εἰς τὴν τελετὴν τῆς ὀρκωμοσίας τῶν νέων φοιτητῶν.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας παρέστη ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ Ἀθηνῶν εἰς τὴν ἐπίσημον ὑποδοχὴν τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Κυβερνήσεως κ. Παναγ. Κανελλοπούλου ὡς Ἀκαδημαϊκοῦ.

— Τῆ 4ῃ Δεκεμβρίου ὁ Μακαριώτατος ἐδέχθη τὸν Στρατηγὸν κ. Γωγούσην καὶ τὸν τ. Βουλευτὴν κ. Μανέντην. Ἐν συνεχείᾳ προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Συμβουλίου τῆς Ριζαρείου Σχολῆς καὶ τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Ε.Π.

— Τῆ 5ῃ Δεκεμβρίου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὸν τ. Ὑπουργὸν κ. Α. Γεροκωστόπουλον.

Τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας παρέστη τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἑσπεριοῦ ἐν τῷ πανηγυρίζοντι Ἱ. Ναῶ τοῦ Ἁγίου Νικολάου Πευκακίων.

— Τῆ 6ῃ Δεκεμβρίου ὁ Μακαριώτατος παρέστη τοῦ Μνημοσύνου τοῦ ἀειμνήστου Νικολάου Πλαστήρα.

— Τῆ 7ῃ Δεκεμβρίου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη κατὰ σειράν τὸν κ. Ἀναργύρου, τὴν κ. Δερτιλῆ, τὸν Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀρχιμ. κ. Ἱερ. Κοτσώνη καὶ τὸν Δήμαρχον Ν. Σμύρνης Ἀθηνῶν.

— Τῆ 9ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐδέχθη τὸ Δ.Σ. τοῦ Συλλόγου Ἀρκάδων Περιστερίου, τὸν Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου κ. Καρβασαράκη καὶ τὸν ὑποστράτηγον Χωρ/κίης κ. Πέτροβαν.

— Τῆ 10ῃ Δεκεμβρίου ὁ Μακαριώτατος παρέστη συνεδρίας τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

— Τῆ 11ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ Μ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὸν Ἀρεοπαγίτην κ. Κουτσουμάδη, καὶ τὸν τ. Πρόεδρον τῆς Βουλῆς κ. Γούτικαν.

— Τῆ 12ῃ Δεκεμβρίου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος παρέστη τῆς Θείας Λειτουργίας ἐν τῷ Ἱ. Ναῶ Ἁγ. Σπυριδωνος Πειραιῶς.

— Τῆ 14ῃ Δεκεμβρίου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὴν κ. Ἀθανασίου, Πρόεδρον τῆς Χ.Ε.Ν. Ἀθηνῶν, καὶ τὸν Καθηγητὴν κ. Ἱ. Καλλιτσουανάκη.

— Τῆ 15ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ Μακαριώτατος παρέστη εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ Προέδρου τῶν Η.Π. Ἀμερικῆς, εἶτα δὲ προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.ΚΕ.

— Τῆ 16ῃ Δεκεμβρίου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Ε.Π.

— Τῆ 17ῃ Δεκεμβρίου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὸν Καθηγητὴν τοῦ Πολυτεχνείου κ. Καθάριον.

— Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Θαυμακοῦ κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα Νοέμβριον, κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ τὰς ἑορτάς, ὡς καὶ κατὰ τὸ πρῶτον δεκαπενθήμερον τοῦ τρέχοντος μηνὸς Δεκεμβρίου, ἐχοροστάτησεν, ἐλειτούργησε καὶ ὠμίλησεν εἰς ἱεροὺς ναοὺς τοῦ Πειραιῶς.

— Τῆ 1ῃ Νοεμβρίου παρέστη Δεήσεως, τελεσεθείσης εἰς τὸν ἐν Πειραιεῖ ἱ. ναὸν τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ Προσκοπικοῦ ἔτους, καὶ ὠμίλησε καταλλήλως πρὸς τοὺς προσκόπους. Παρέστησαν οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας καὶ τῶν Οἰκονομικῶν κ. κ. Γ. Ἀνδριανόπουλος καὶ Δ. Ἀλιπράντης.

— Τῆ 22ᾳ, κατόπιν ἐντολῆς τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητου, ἐπὶ παρακλήσει τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χαλκίδος κ. Γρηγορίου, ἐχειροτόνησεν εἰς Διάκονον ἐν τῷ ἐν Πειραιεῖ ἱερῷ ναῶ τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, τὸν Γεώργιον Πολύζον, ἐκλελεγμένον Ἐφημέριον χωρίου τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος, ὀμιλήσας κατὰ τὴν χειροτονίαν. — Εἰς Πρεσβύτερον ἐχειροτόνησεν αὐτὸν τῆ 25ῃ Νοεμβρίου εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης Πειραιῶς, ὀμιλήσας καὶ αὖτις κατὰ τὴν χειροτονίαν.

— Τὴν ἰδίαν ἡμέραν (25) τὸ ἑσπέρας παρέστη συσκέψεως εἰς τὸ Δημαρχεῖον Πειραιῶς διὰ τὸν ἔρανον τῆς Φανέλλας τοῦ Στρατιώτου.

— Τῆ 29ῃ, ἐκπροσωπῶν τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπί-

σκοπον Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητον, παρέστη εἰς διάλεξιν, δοθεῖσαν εἰς τὸ Δημοτικὸν Θέατρον Πειραιῶς, ὑπὸ τοῦ κ. Ἀ. Παπαγιαννοπούλου, περὶ τοῦ ἐν Πειραιεῖ ἐσχάτως ἀποκαλυφθέντος ἀρχαιολογικοῦ θησαυροῦ.

— Τῆ 6ῃ Δεκεμβρίου, παρέστη τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας τοῦ ἀποβιώσαντος ἱερέως Κίμωνος Πετρωνίου, διατελέσαντος Ἐφημερίου τοῦ ἐν Νικαίᾳ Πειραιῶς ἱ. ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ἔνθα καὶ ἐτελέσθη ἡ κηδεία, καθ' ἣν καὶ ὠμίλησε δι' ὀλίγων.

— Τῆ 7ῃ προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ἐν Πειραιεῖ Ὀρφανοτροφείου «Ὁ Ἅγιος Σπυριδών».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

Καθ' ἃ γράφει τὸ ἐπίσημον ὄργανον τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, τὴν 22αν Ἰουνίου ἐ.ἔ. ἐτελέσθη εἰς τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ρωσικὸν ναὸν πανηγυρικὴ λειτουργία, τὴν ὁποίαν παρηκολούθησεν ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Βενέδικτος μετὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηναγόρου, τῶν ἐπισκόπων Ἀριστοβούλου καὶ Στεφάνου, τεσσάρων ἀρχιμανδριτῶν καὶ δύο ἀρχιδιακόνων. Εἰς τὸ τέλος τῆς θείας ἐλειτουργίας ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐν Παλαιστίνῃ Ρωσικῆς πνευματικῆς Ἀποστολῆς ἀρχιμανδρίτης Νικόδημος ἠψυχάρησεν τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα διὰ τὴν μεγάλην τιμὴν, προσγενομένην εἰς τὴν Ρωσικὴν πνευματικὴν Ἀποστολὴν καὶ ἐν τῷ προσώπῳ αὐτῆς εἰς ὀλόκληρον τὴν Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν. Μετὰ ταῦτα παρετέθη γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου κ. Βενέδικτου, ὁ ὁποῖος ἀπένειμε χρυσαῦν μετάλλιον εἰς τὸν ἀρχιμανδρίτην Νικόδημον.

— Ἀφίκετο εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ρώσος ἀρχιμανδρίτης Αὐγουστίνος, ὁ ὁποῖος θὰ ἀναλάβῃ τὴν ἀρχηγίαν τῆς ἐν Παλαιστίνῃ Ρωσικῆς Πνευματικῆς Ἀποστολῆς, τοῦ μέχρι τοῦδε ἀρχηγοῦ τῆς ἀρχιμανδρίτου Νικοδήμου ἐπιστρέφοντος εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας.

— Ἀντιπροσωπεῖα τῆς Ρωσικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ρώσου ἐπισκόπου Βερολίνου κ. Ἰωάννου ἀφίκετο εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν, ὅπου παρέμεινεν ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας. Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῆ θὰ συντελεσθῇ, κατὰ τὴν γνώμην τῆς ρωσικῆς ἀντιπροσωπείας, εἰς τὴν σύσφιγξιν τῶν δεσμῶν μεταξὺ τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐν Γερμανίᾳ Προτεσταντικῆς Ἐκκλησίας.

— Πενταμελής ἀντιπροσωπεῖα τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν ἀνεχώρησε τὴν 1ην Δεκεμβρίου διὰ τὴν Μόσχαν κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Πατριάρχου τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας κ. Ἀλεξίου. Ἡ ἀντιπροσωπεῖα θὰ παραμείνῃ εἰς τὴν Ρωσίαν ἐπὶ τρεῖς καὶ ἡμίσειαν ἑβδομάδας. Ὁ σκοπὸς τῆς ἐπισκέψεως εἶναι ἡ διεύρυνσις τῶν σχέσεων μεταξὺ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Εἰς τὸ κύριον ἄρθρον τοῦ τὸ βουλγαρικὸν περιοδικὸν «Ἱστορικὴ Ἐπιθεώρησις» (Τεύχος 1, 1959 σελ. 7) τονίζει μετὰ ξὺ ἄλλων τὰ ἑξῆς: «Τὸ ἔργον τοῦ Κυρίλλου καὶ τοῦ Μεθοδίου, τὸ ὁποῖον ἦνθησεν εἰς τὴν χώραν μας, ἔχει ὄχι μόνον βουλγαρικὴν, ἀλλὰ καὶ πανσλαβικὴν καὶ πανανθρωπίνην σημασίαν. Ἄτυχῶς τὸ ἔργον αὐτὸ ἀκόμη δὲν ἔχει ἐκλαϊκευθῆ, ἰδίως εἰς τὸ ἑξωτερικόν. Ἐκτὸς τούτου εἶναι γνωστὸν ὅτι μερικοὶ ἐπιστήμονες προσπαθοῦν ποικιλοτρόπως νὰ ὑποτιμῶσιν τὴν ἱστορικὴν του σημασίαν. Εἰς δὲ τὴν πρωτεύουσάν μας Σόφίαν ἀκόμη δὲν ἀνηγέρθη μνημεῖον τοῦ Κυρίλλου καὶ τοῦ Μεθοδίου καὶ τῶν μαθητῶν των, οἱ ὁποῖοι κατέστησαν τὴν μεσαιωνικὴν Βουλγαρίαν κέντρον τῶν σλαβικῶν γραμμάτων καὶ πολιτισμοῦ. Εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἐπαναφερθῇ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Παν/μίου Σόφιας, τὸ ὁποῖον ἔφερε τὸ ὄνομα τοῦ Κλήμεντος Ἀχρίδου, ἐνὸς ἐκ τῶν μεγάλων συνεχιστῶν τοῦ ἔργου τοῦ Κυρίλλου καὶ τοῦ Μεθοδίου».

— Οἱ φοιτηταὶ τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας τῆς Σόφιας, διηρημένοι εἰς τέσσαρας ομάδας, ἐργάσθησαν ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα εἰς διάφορα μοναστηριακὰ ἀγροκτίσματα, βοηθήσαντες εἰς τὴν συγκομιδὴν τοῦ ἀραβοσίτου καὶ τὴν συλλογὴν μύλων καὶ ἄλλων ὀπωρῶν.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΤΟΜΟΥ ΛΣΤ' (1959) ΤΗΣ «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ»

ΕΠΙΣΗΜΑ

Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Θεοκλήτου, Ἐπί τῆ Χριστοῦ Γεννήσει Ἑόρτια γράμματα 3,4.— Ἀρχιεπισκόπου Καντερβούριαν, Ἑόρτιον Γράμμα ἐπὶ τῆ Χριστοῦ Γεννήσει 4.— Χρονικὸν τῆς εἰς Ἑλλάδα ἐπισκέψεως τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου τῶν Σέρβων κ. Γερμανοῦ (13-14 Ἀπριλίου 1959) 131.— Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Θεοκλήτου, Ἑόρτια Γράμματα ἐπὶ τῷ Πάσχα 156.— Μακ. Πατριάρχου Ἀντιοχείας κ. Θεοδοσίου, Ἑόρτιον Γράμμα ἐπὶ τῷ Πάσχα 156.— Μακ. Πατριάρχου Ρωσίας κ. Ἀλεξίου, Ἑόρτιον Γράμμα ἐπὶ τῷ Πάσχα 157.— Παναγ. Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηνᾶγορου, Ἑόρτιον Γράμμα ἐπὶ τῷ Πάσχα 173.— Μακ. Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Χριστοφόρου, Ἑόρτιον Γράμμα ἐπὶ τῷ Πάσχα 173.— Μακ. Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Βενεδίκτου, Ἑόρτιον Γράμμα ἐπὶ τῷ Πάσχα 174.— Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Μακαρίου Ἑόρτιον Γράμμα ἐπὶ τῷ Πάσχα 174.— Ἀρχιεπισκόπου Καντερβούριαν, Ἑόρτιον Γράμμα ἐπὶ τῷ Πάσχα 175.— Τὸ Χρονικὸν τῆς μεταβάσεως τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου εἰς Κωνσταντινούπολιν 224, 242, 262, 282, 330.— Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Θεοκλήτου, Λόγος ἐπὶ τῆ ἐνάρξει τοῦ παγκοσμίου ἔτους προσφύγων 226.— Ἡ ἀπονομὴ τῶν πτυχίων εἰς τὰς ἀποφοίτους τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Διακονισσῶν— Ἐκκλησιαστικῶν Κοινωνικῶν Λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος 245.— Χαιρετιστήριον λόγιοι τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου πρὸς τοὺς μετασχόντας τοῦ Συνεδρίου τῆς Ῥόδου 299.— Ἡ εἰς Ἑλλάδα ἀφίξις τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἀντιοχείας κ. Θεοδοσίου 302.— Ἡ εἰς Ἀθήνας ἀφίξις τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Βενεδίκτου 332.— Τὸ Χρονικὸν τῶν ἐργασιῶν τῆς ΙΕ' Συνόδου τῆς Σεπτιῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος 358.— Ἀπὸ τὴν ἐν Ἀθῆναις παραμονὴν τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων 365.— Αἱ ἐν Θεσσαλονικῇ ἑορταὶ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμά ἐπὶ τῆ 600ῇ ἐπετείῳ ἀπὸ τῆς κοιμήσεως αὐτοῦ 423.

ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΑ

Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Θεοκλήτου, Ποιμαντορικὴ ἐγκύκλιος ἐπὶ τῆ ἑορτῇ τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως 5.— Τοῦ αὐτοῦ, Ῥαδιοφωνικὸν μήνυμα ἐπὶ τῆ 1ῃ τοῦ Νέου Ἔτους 6.— Μήνυμα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν 33.— Ἡ ἐνθρόνισις τοῦ Μητροπολίτου Ἀρτης κ. Ἰγνατίου 54.— Ὁ ἐνθρονιστήριος λόγος τοῦ Μητροπολίτου Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Διονυσίου 91.— Ὁ ἐνθρονιστήριος λόγος τοῦ Μητροπολίτου Σπάρτης κ. Κυπριανοῦ, 107.— Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Θεοκλήτου, Μήνυμα ἐπὶ τῆ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα 153.— Τοῦ αὐτοῦ, Πασχάλιος Ποιμαντορικὴ Ἐγκύκλιος 154.— Ὁ πρῶτος ἑορτασμός τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἡμέρας τοῦ ἐργάτου 187.— Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Θεοκλήτου, Ὁμιλία ἐπὶ τῷ ἔγκαινα-σμῶ τῆς ραδιοφωνικῆς ἐκπομπῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας 364.—

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

Θεοδοσίου Κ. Σπεράντσα, Μόνον οὕτω 17.— Τοῦ αὐτοῦ, Δὲν μάχεται δι' ἑαυτὴν 36.— Τοῦ αὐτοῦ, Φάροι τηλαυγείς καὶ πάμφωτοι 53.— Τοῦ αὐτοῦ, Οἱ Ἑλληνες βασιλεῖς εἰς Αἰθιοπία 74.— Μητροπολίτου Σάμου κ. Εἰρηναίου, Ὁ Χριστὸς εἶναι τὸ φῶς τοῦ κόσμου 89.— Μητροπολίτου Ἀξώμης Νικολάου, Καὶ ἔπειτα; 105.— Τῆς Συντάξεως, «Πνευματικὸν Μέτωπον» 130.— Ἰωάννου Καρμίρη, Τὸ

πρόβλημα τῆς ἐνώσεως τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῆς Ὀρθόδοξου 169.— Θεοδ. Σπεράντσα, Ὁ ἑορτασμός τῆς ἡμέρας τοῦ ἐργάτου 185.— Μητροπολίτου Σάμου κ. Εἰρηναίου, Μία ἀκτινοβολία ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ 205.— Θεοδ. Σπεράντσα, Ἡ μοναδικὴ γραμμὴ πλεύσεως 221.— Τοῦ αὐτοῦ, Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος εἰς Κωνσταντινούπολιν 241.— Τοῦ αὐτοῦ, Ἐξ βοήθησιν ἤδη καὶ τὴν Ἐκκλησίαν 261.— Τοῦ αὐτοῦ, Τὸς τιμῶμεν διὰ πανθενῶν ἐτησίων μνημοσύνας 297.— Τοῦ αὐτοῦ, Ἐξ θεμελιωθῆ ἐπὶ ἀσαλεύτου βάσεως 329.— Τοῦ αὐτοῦ, «Εἰς Κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα» 357.— Τοῦ αὐτοῦ, Εὐλοιοὶ διαπιστώσεις 385.— Τοῦ αὐτοῦ, Ἐκφράζομεν εὐχὴν καὶ προσδοκίαν 405.— Τοῦ αὐτοῦ, Δὲν πρέπει νὰ παραλείπεται 421.—

ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

Ἐγκύκλιοι 1030/1959 καὶ 1031/1959, 207.— Ἐγκύκλιος 1035/1959, 228.— Ἐγγραφοὶ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἀσφαλείας 228.— Ἐγκύκλιος 1042/1959, 402.— Ἐγκύκλιος 1044/1959, 418.— Ἐγκύκλιος 1046/1959, 432.—

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, Ἐγκώμιον εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου 281.— Ἀρχιμ. Εὐθυμίου Ἐλευθεριάδου, Εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου.—

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ

Ἰωάννου Καρμίρη, «Ἡ σημασία τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας διὰ τὴν Δύσιν» 270.— Μητροπολίτου Ἀξώμης κ. Νικολάου, Τίς θὰ ἀναλάβῃ; 369.—

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Ἐπισκόπου Κερνίτσης κ. Χρυσοστόμου, Ἐπισκοπὴ Κερνίτσης 56.— Ἀρχιμ. Εὐθυμίου Ἐλευθεριάδου, Ὁ ἅγιος Ἱερομάρτυς Εὐστάθιος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας 75, 94.— Τάσου Γριτσοπούλου, Τέσσαρα Πατριαρχικὰ ἐγγραφα ἀναφερόμενα εἰς τὴν Μητροπολιν Παλαιῶν Πατρῶν 116.— Ἀρχιμ. Γαβριὴλ Διονυσιάτου, Ἀπάντησις ἐπιβεβλημένη 157.— Πρωθιερέως Νικ. Παπαδοπούλου, Ὁ Οἰκονόμος Κέας (Ἀθανάσιος Χωματιανός) 178.— Ἰωάννου Ἀναστασίου, Ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰουστίνου καὶ τῶν Στωϊκῶν περὶ ἐλευθερίας τῆς βουλήσεως 196, 214.— Ἀρχιμ. Θεοκλήτου Ἀβραντινῆ, Ἡ προσφορὰ τοῦ Παύλου 253.— Ἰωάννου Καρμίρη, Ἡ περὶ ἑξαλλητισμοῦ τοῦ Χριστιανισμοῦ θεωρία ἀπαράδεκτος 286.— Μητροπολίτου Σάμου κ. Εἰρηναίου, Κοινοτικὰ ἀρχαὶ καὶ Ἐκκλησία 301.— Ἀρχιμ. Εὐθυμίου Ἐλευθεριάδου, Μακάριος ὁ Ἱεροσολύμων 413.—

ΔΟΓΜΑΤΙΚΑ

Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου (†), Περί ἱερωσύνης 7, 19.— Γεωργίου Μπεμπῆ, Ἡ Θ. Εὐχαριστία κατὰ τὴν πατερικὴν ἐρμηνείαν 143.— Ἰωάννου Καρμίρη, Ἐκ τῆς Ἐκκλησιολογίας τοῦ ἁγ. Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου: Ἡ περὶ ἐπισκόπων διδασκαλία καὶ τὸ παράδειγμα αὐτοῦ 231.— Ἀρχὴ καὶ φύσις τῆς Ἐκκλησίας 305.— Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ῥώμης καὶ ἡ ἐξαγγελθεῖσα νέα «Οἰκουμενικὴ» Σύνοδος αὐτῆς 336.— Οἱ Κληρικοὶ καὶ οἱ Λαϊκοὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ 372.— Αἱ Σύνοδοι τῆς Ἐκκλησίας καὶ αἱ σχέσεις αὐτῆς πρὸς τὴν Πολιτεία 386.

ΘΕΙΚΑ — ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Π. Μπρατσιώτου, Ἡ χριστιανικὴ προσευχὴ ἐν τῷ πλαίσῳ τῆς ἱστορίας τῶν Ἐρησκυμμάτων 109.— Τοῦ αὐτοῦ, Χριστιανισμὸς καὶ ἐργασία 208, 229, 243.— Ἀρχιμ.

Χριστοφόρου Καλύβα, Ἡ ἠθικὴ κρίσις 212, 268.— Ἐπισκόπου Νύσσης κ. Γερμανοῦ, Ἡ πρακτικὴ ἀποφίσι τῆς χριστιανικῆς ζωῆς 428.— Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἡ ὀρθόδοξος ἀσκήσις καὶ ἡ νηστεία 429.—

ΚΑΝΟΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Κ. Δ. Μουρατίδου, Ἀπεδέχεται ὁ ἱερός Χρυσόστομος τὸ παπικὸν πρωτεῖον; 22, 40, 59, 78, 96.

ΟΜΙΛΗΤΙΚΑ

Εὐαγγέλου Θεοδώρου, Τὸ λειτουργικὸν ἢ μυσταγωγικὸν κήρυγμα 349.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ

Ἐπισκόπου Θαυμακοῦ κ. Χρυσοστόμου, Ἡ ἄσματικὴ ἱερά ἀκολουθία τοῦ ἁγ. Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ καὶ ἡ ἐν αὐτῇ κοσμητικὴ φρασεολογία 113.— Εὐαγγέλου Θεοδώρου, Ἡ Αἰσθητικὴ τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθόδοξης Λατρείας 176.— Ἐπισκόπου Θαυμακοῦ Χρυσοστόμου, Περὶ νεωκόρων 263, 289, 314, 346, 392, 411.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗ

Ἀρχιμ. Προκοπίου Παπαθεοδώρου, Ἡ Ἐκκλησία ἐν ταῖς φυλακαῖς καὶ τοῖς ἀναμορφωτικοῖς καταστάμασι 9, 24, 43, 62, 145. Τοῦ αὐτοῦ, Μία σταυροφορία 159.—

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Μητροπολίτου Κρουτίτσκης καὶ Κολόνας, Ἡ Ῥωσικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ ἡ Οἰκουμενικὴ κίνησις 38.— Τὸ ἐν Θεσσαλονικῇ Διεθνὲς Χριστιανοκοινωνικὸν Συνέδριον 285, 309.— Βασιλείου Ἰωαννίδου, Τὸ ἐν Ῥόδῳ Συνέδριον τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν (19-28 Αὐγούστου 1959) 312, 343, 375, 390, 409, 426.

ΑΝΤΙΑΙΡΕΤΙΚΗ ΔΙΑΦΩΤΙΣΙΣ

Ἐπισκόπου Ἀχαΐας κ. Παντελεήμονος, Οἱ θεραπευταὶ τῆς καλουμένης χριστιανικῆς ἐπιστήμης 265, 290, 318, 348.— Τοῦ αὐτοῦ, Οἱ ἀρετικοὶ Εὐαγγελικοὶ 397.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Π. Παβέλλα, Ἡ ἐκδρομὴ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους 291, 320.— Ἡ ὑπὸ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν γενομένη δεξιῶσις τοῦ Πατρὸς Ῥουβῆμ Σπάρτα 406.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Τὰ ἴδια πρόβατα. Ἡ ἀργία τῆς Κυριακῆς. Θὰ ἦτο εὐτύχημα. Τὸ συμπέρασμα. Ὁ «Ἑλληνικὸς Ἐθνικὸς Ὄργανισμός» 11.— Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη. Ἀδικαιολόγητος ἔρις. Ἐξ ἀφορμῆς σχολίων τινῶν. Εἰς τὴν ὀρθόδοξον «καλλιέλαιον» 12.— Ἐν ἀγαστῇ συμφωνίᾳ 26.— Εὐγενῆς χειρονομία. Ἀνάγκη γενικῆς κινητοποιήσεως. Ἐκκλησιᾶ. Ὄργανοτροφεῖον Ὁηλέων. Ἀνάγκη συνεργασίας. Τὸ ἰδεώδες 27.— Ἄνευ προηγουμένου. Τὰ παιδικὰ βιβλία 28.— Ἡ νέα Ἐπιτροπὴ. Τὰ κριτήρια 45.— Τὸ παράδειγμα τοῦ Ἰσραὴλ. Ἀδικοὶ ἀπόψεις. «Τὸ ἔτος Παλαμᾶ». Ἀποπνέει τὸ ἄρωμα 46.— Διὰ τὴν μόρφωσιν. Φάρος πνευματικὸς 47.— Εὐγενῆς χειρονομία. Ἀπληραϊωμένον ὄπλον. «Οὐχὶ εἰς τὸ ἱερατεῦσιν». Τὸ Κατηχητικὸν ἔργον. Δὲν ἀρκεῖ τυπικὴ μετάβασις 65.— Κακὸν παράδειγμα. Ἡ Ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς «Τομεάρχας». Περὶ μίαν παρεξήγησιν. «Ψυχοθεραπεία» καὶ ἰ. Ἐξομολόγησις 66.— Ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Κύπρου. «Κατ' οἶκον Ἐκκλησία» 81.— Ἀποκαλυπτικαὶ

ἐκδηλώσεις. Νὰ ἡγηται τῆς κινητοποιήσεως. Τραχὺ καὶ δύσκολον. «Ἐλευθερίαν ἐπαγγελλόμενοι...» 82.— Καθαρὰ οὐτοπία. Εἶθε νὰ δώσῃ ἀφορμὴν. «Ἀντιαλκοολικὴ Σταυροφορία». Ὑποκατάστατα τῆς Ὁρησκείας. Δογματικὴ τῆς Ὀρθόδοξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας 83.— Ἀποτελεῖ τὴν ἀσφαλεστέρην ἐγγύησιν. Λυπούμεθα βαθύτατα. Τὰ κυριώτερα ὄπλα 99.— Ἡ ἡμέρα προσευχῆς τῶν Σπουδαστῶν. Ἐκκλησία καὶ χαρὰ. «Οὐ μετὰ ἀσχύνης». Ἡ καλλιέργεια τοῦ ἀθλητικοῦ πνεύματος 100.— Πρέπει νὰ μελετηθῇ. Δεῖγμα βαθύτατης κρίσεως 101.— Ἡ ἀληθὴς μόρφωσις. Εὐχόμεθα ὀλοφύχως 119.— Χρυσοῦν λυκαυγές. Ἀσθενῆς ἀντίλαλος. Ὁρθῶς παρατηρεῖ. Ἐπὶ τῇ ἑξακοσιοστῇ ἐπετείῳ 120.— Ὁ κύριος σκοπός. Νέα ἐκδήλωσις. Ὁ ἀληθὴς συγχρονισμός 121.— Ὁραταὶ ἐξορμησεις. Ἀπολύτως δεδικαιολογημένη. Εἶναι ἀπαράδεκτον. Μία ὥρα ἡ πρότασις 147.— Ἀναγκαῖα καὶ ἡ προληπτικὴ ἐνέργεια. Πηγὴ εὐλογίας. Ἡ «Ἑλληνικὴ Ἀνθρωπιστικὴ Ἐταιρεία». Ὀλιβερὸν θέαμα 148.— Εὐτυχῆς διαπίστωσις. Ἀληθὴς συναγεμῶν. Τὰ περιοδικὰ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας 162.— Τὸ κατάλληλον ἔδαφος. Ἀποτελεῖ ἐγγύησιν. Ἐγκληματικὸν χαρακτήρα. «Λεῖα τῶν κατηλῶν». Πηγὴ εὐλογίας 163.— Εὐχάριστοι δηλώσεις 164.— Ἠδίκησεν ἑαυτόν. «Ἐνοριακὸν Κέντρον Νεότητος». Λογικὸν σφάλμα καὶ σόφισμα 179.— Σκιαμαχία. Ἡ ψυχικὴ ὑγεία. «Καὶ πῦλα ἔδου...» 180.— Δεῖγμα τῆς μονομερείας 181.— Τὸ ζήτημα τοῦ Κονκορδάτου. «Πρόχειρος καὶ νευρική»; Ἄδικος ἢ συκοφαντικὴ. «Πορευθέντες» 199.— Ἡσθάνθη ἀνακουφίσει. Διὰ τοὺς στυλοβάτας τοῦ ἔθνους. Ἀνάγκη μεγαλύτερας ἐπιμελείας. Φωτεινὴ ἔστι 200.— Ἀπαραίτητοι καὶ ὠφελιμώτατοι. Ὅπως ἀστήρικτα. Ἰερὸν Λειτουργικὸν 215.— Ὑπουργὸς ἐχθρός. Εὐλωττοὶ ἀριθμοί. Νέα ἀπόδειξις. Πρέπει νὰ γενικευθῇ 216.— Νέος ἐκτροχισμός 217.— «Παγκόσμιον ἔτος προσφύγων». Κοσμίως καὶ εὐπρεπῶς. Ἄριστος ἐκπρόσωπος. Ἡ ἀληθινὴ κοινωνικὴ πρόνοια 235.— Νὰ γίνουιν φυτῶρια. Τὴν πρώτην θέσιν. Ὀλιβερὰ διαπίστωσις. Ἀπαιτεῖται ἐπαγρύπνησις 236.— Αἱ νέα διακόνισσαι. Ἀποκαλυπτικὴ ἐκθεσις. Παγχιριστιανικὴ ἀλληλεγγύη. Κοινωνικὸν λειτουργικὸν 256.— Δὲν σημαίνει ὑποταγήν. Ἡ θεῖα συγχώρησις. Ἡ ἀκολουθία τοῦ γάμου. Ψυχικὴ ὕγιεινὴ 257.— Νέα ἀπόδειξις. Θὰ ἦτο ἔθνηκον ἀτύχημα. Ἄθικτος καὶ ἀκεραία 273.— Ἡ μετὰ τῆς φύσεως ἐπαφή. Ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ. Παράλογος ἰσχυρισμός. Καυχῶνται ἐν Κυρίῳ 274.— Ἡ πικρία μας. Σπουδαϊότατον βιβλίον. Δημήτριος Μπαλάνος (†) 293.— Αἱ δανειστικὰ βιβλιοθήκαι. Πολὺν περισσότερον. Ἐλλειψις εὐσυνειδήσεως. Οὐδέποτε ἐφαναζόμεθα 294.— Νέαν ἀφορμὴν. Ἡ Οἰκουμενικὴ Κίνησις. «Ἀπαράδεκτος μεταχείρισις». Κακοποίησις τῆς Τέχνης. Τὸ πρόγραμμα τοῦ «Φεστιβάλ Ἀθηνῶν». 322.— Ἐπὶ τῇ 180ῇ ἐπετείῳ. Νὰ σταλοῦν εἰδικοί. Ὁ Μεσαίων. Ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ζωὴ» 323.— «Ἰερὰν συγκίνησιν». Αἰσθήματα ἀνακουφίσεως. Δεῖγμα ἠθικῆς κρίσεως 352.— «Οἰκοδομῆ». Δύο νέα λαμπρὰ ἔργασια. Ὑποσυνειδητος νοσταλγία 353.— Ὀλιβερὰ διαπίστωσις 354.— Νὰ καταβληθῇ προσπάθεια. Ἄς γίνουιν τὰ πρότυπα πρὸς μίμησιν. Κομμουνισμός καὶ ἀθεία. Ὁ ἀλοκληρωθῆ τάχιστα 377.— Πλείστας χάριτας. Νέα Συμβολή. Ὅπως ἀστήρικτος. Ὁ «Ἡμεροδείκτης τῆς Ἐκκλησίας» 378.— Ὀλιβερὰ παραφωνία 379.— Θὰ ἐνισχυθῇ καὶ ἐκ τοῦ ὑστερήματος. Ἀνάγκη ἐνδελεχοῦς μελέτης. Αἱ εἰς τιμὴν τοῦ ἁγ. Γρηγορίου Παλαμᾶ ἑορταὶ 400.— Θὰ διδάσκη ἑσαεὶ. Θερμὰ συγχαρητήρια. Ἐκκλησιᾶ. Ῥαδιοθάλαμοι ἠχογραφήσεως. Συνείσθησιν τοῦ χρέους μας 401.— Νὰ ἀποβῇ Πανελλήνιος. Περιμένουν τὸ φῶς. Ἡ ἀποστολὴ τοῦ θεολόγου 416.— Μία ἐκκλησις, λαμπρὰ πρωτοβουλία. «Γινώσκω ἐκ μέρους». Οὐδόλως μαρτυρεῖ ἐφύβριον 417.— Ἀπτὰ δείγματα 418.— Σημαντικὸν βῆμα. Στεγαστικὸν πρόγραμμα. Θερμὰ συγχαρητήρια. Ἀποτελεῖ ἀπάντησιν. «Ἐθνικὴ Ἐκθεσις τοῦ Βιβλίου» 430.— Χαραποῖος καὶ ἐπιδοφόρος. Ἐξοχα δείγματα. Ἐμμεσοσ κριτικὴ. «Καταπληκτικὸν μουσεῖον» 431.— Ἐκινήτωσιν τοὺς πάντας 432.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

Ὁ Τρίκης καὶ Σταγῶν Δωρόθεος (†) 47.— Ὁ Παροναξίος Ἀμβρόσιος (†) 47.— Ὁ πρῶν Δημητριάδος Ἰωακείμ (†) 121.— Ὁ Λαρίσις καὶ Πλαταμώνος Δημήτριος (†) 123.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐκκλησία Ἑλλάδος: Ἱερά Σύνοδος: 13, 23, 48, 67, 84, 101, 124, 149, 181, 201, 217, 237, 258, 275, 324, 354, 380, 402, 418, 432.—Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν: 13, 28, 50, 68, 84, 103, 124, 149, 164, 181, 201, 217, 237, 258, 275, 293, 324, 354, 381, 402, 418, 432. Ἱεραὶ Μητροπόλεις: Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης 68.—Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου 85, 382.—Μυτιλήνης 149, 293.—Δημητριάδος 218.—Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης 218.—Ἐδέσσης καὶ Πέλλης 325, 258.—Δράμας 355, 382.—Θεσσαλονίκης 403. Διδυμοτείχου 419.

Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου: Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως: 51, 69, 86, 126. Ἐκκλησία Κρήτης 126.—Ἀρχιεπισκοπή Ἀμερικής 276.—Ἐκκλησία Κύπρου 433.

Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας: 69,

Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας: 86,

Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων: 70, 404.

Ἐκκλησία Ῥωσίας: 14, 30, 71, 86, 126, 181, 202, 218, 239, 277, 293, 326, 382, 419, 433.

Ἐκκλησία Σερβίας: 31, 51, 71, 86, 126, 149, 167, 182, 202, 219, 239, 258, 277, 293, 326, 382, 434.

Ἐκκλησία Βουλγαρίας: 15, 31, 51, 87, 126, 167, 182, 203, 219, 258, 293, 434.

Ἐκκλησία Πολωνίας 126, 239.

Ἐκκλησία Τσεχοσλοβακίας 126, 149.

Ἐκκλησία Αἰθιοπίας, 127.

Ῥωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία: 31, 87, 150, 167, 182, 203, 219, 239, 258, 277, 326, 434.

Προτεσταντισμός: 51, 182, 258,

Οἰκουμενικὴ Κίνησις: 182, 219, 278.

Προκηρύξεις Ἐκλογῆς Ἱερέων: 15, 31, 52, 72, 88, 104, 128, 150, 168, 183, 204, 220, 240, 259, 279, 296, 327, 356, 383, 404, 420, 435.

Βιβλιοκρισίαι: 87, 379, 425.

Βιβλιογραφία: 32, 87, 127, 167, 184, 219, 278, 328, 384, 436.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΙ

Ἐκκλησία Ἑλλάδος: Ἱερά Σύνοδος: 13, 23, 48, 67, 84, 101, 124, 149, 181, 201, 217, 237, 258, 275, 324, 354, 380, 402, 418, 432.—Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν: 13, 28, 50, 68, 84, 103, 124, 149, 164, 181, 201, 217, 237, 258, 275, 293, 324, 354, 381, 402, 418, 432. Ἱεραὶ Μητροπόλεις: Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης 68.—Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου 85, 382.—Μυτιλήνης 149, 293.—Δημητριάδος 218.—Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης 218.—Ἐδέσσης καὶ Πέλλης 325, 258.—Δράμας 355, 382.—Θεσσαλονίκης 403. Διδυμοτείχου 419.

Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου: Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως: 51, 69, 86, 126. Ἐκκλησία Κρήτης 126.—Ἀρχιεπισκοπή Ἀμερικής 276.—Ἐκκλησία Κύπρου 433.

Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας: 69,

Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας: 86,

Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων: 70, 404.

Ἐκκλησία Ῥωσίας: 14, 30, 71, 86, 126, 181, 202, 218, 239, 277, 293, 326, 382, 419, 433.

Ἐκκλησία Σερβίας: 31, 51, 71, 86, 126, 149, 167, 182, 202, 219, 239, 258, 277, 293, 326, 382, 434.

Ἐκκλησία Βουλγαρίας: 15, 31, 51, 87, 126, 167, 182, 203, 219, 258, 293, 434.

Ἐκκλησία Πολωνίας 126, 239.

Ἐκκλησία Τσεχοσλοβακίας 126, 149.

Ἐκκλησία Αἰθιοπίας, 127.

Ῥωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία: 31, 87, 150, 167, 182, 203, 219, 239, 258, 277, 326, 434.

Προτεσταντισμός: 51, 182, 258,

Οἰκουμενικὴ Κίνησις: 182, 219, 278.

Προκηρύξεις Ἐκλογῆς Ἱερέων: 15, 31, 52, 72, 88, 104, 128, 150, 168, 183, 204, 220, 240, 259, 279, 296, 327, 356, 383, 404, 420, 435.

Βιβλιοκρισίαι: 87, 379, 425.

Βιβλιογραφία: 32, 87, 127, 167, 184, 219, 278, 328, 384, 436.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἡ Παναγία, διὰ χειρὸς Φ. Κόντογλου 281.—

= Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α =

Ἱερά Μητρόπολις Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου.

*Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν τὰ ἀρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πληρῶσιν τῆς κενῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγίας Τριάδος τοῦ χωρίου Κρυονερίου—Καβάλας, καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱ. Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας προκηρύξεως ἐν τῷ δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Καβάλα τῇ 11ῃ Νοεμβρίου 1959

† Ὁ Φιλίππων—Νεαπόλεως—Θάσου Χρυσόστομος.

Ἱερά Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Στερουμένης τῆς ἐνορίας «Ἀγ. Βασιλείου» Σερρῶν τακτικοῦ Ἐφημερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους νὰ καταλάβωσιν τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 48 τοῦ ἀναγκαστικοῦ Νόμου 2200 «περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα πιστοποιητικά, καθ' ὅσον μετὰ ταῦτα θέλομεν προβῆ εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων.

Αἴγιον τῇ 19ῃ Νοεμβρίου 1959

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Γεώργιος

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

† Ὁ Βερροίας καὶ Ναοῦσης ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

† Ὁ Πατρῶν ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδ. Σπεράντσα, Τότε καὶ μόνον.

Ἡ τελετὴ τοῦ ἁγιασμοῦ ἐπὶ τῇ ἀποπερατώσει τοῦ κτιρίου τῆς «Σχολῆς Διακονιστῶν».

Θεοφ. Ἐπισκόπου Ἀχαΐας Παντελεήμονος, Οἱ ὕμνοι τῆς ἡμέρας τῶν Χριστουγέννων τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ.

Βασ. Ἰωαννίδου, Τὸ ἐν Ῥόδῳ Συνέδριον τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν (19-20 Αὐγούστου 1959).

Ἀρχιμ. Εὐθυμίου Ἐλευθεριάδου, Τὸ ἀγγελικὸν μήνυμα τῆς ἁγίας νυκτὸς τῶν Χριστουγέννων καὶ καὶ ἡ ἔρμηνεία αὐτοῦ ὑπὸ τὸ φῶς τῶν χειρογράφων τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης.

Παρατηρήσεων Στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Τὰ περιεχόμενα τοῦ τόμου λστ' (1959) τῆς «Ἐκκλησίας».

Προκηρύξεις Ἐκλογῆς Ἱερέων.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθήναις, Ἰασιῶ 1.